

לקראת שוב מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

סיפורים ופנינים מרתקים

גליון מס' 547

פנינים לפרשת נצבים וילך פ"ו

"כשהם הגיעו לראדין, ראתה סבתא אשה שצועדת ברחוב. פנתה אליה וסיפרה לה שהיא הביאה את הילד שלה לישיבה, אבל היא לא יודעת איפה הוא יאכל. ענתה לה האשה המקומית: "מה הבעיה, הוא יכול לבוא לאכול אצלנו"

הגאון הצדיק רבי שמעון גלאי שליט"א מספר על הקשר המיוחד שהיה לאביו זצ"ל עם מרנא החפץ חיים זיע"א, ועל הדרכים בחינוך הילדים לתורה ויראת שמים

"והנגלת לנו ולבנינו... לעשות את כל דברי התורה הזאת" (דברים כ"ט, כ"ח)

לכבוד יומא דהילולא של מרנא החפץ חיים זיע"א, אנו מביאים כאן את תוכנה של שיחה מיוחדת מאוד שזכינו לשמוע לפני שנים אחדות, מפיו של הגאון הצדיק רבי שמעון גלאי שליט"א, שעסקה בנושאי חינוך, וממנה תוצאות חיים גם לתחומים נוספים בחיי היומיום.

"היסוד הגדול ביותר בחינוך, הוא להראות להם דוגמא אישית. להראות לילדים מה חשוב לנו", אומר הגר"ש שליט"א. "רק דוגמא אישית! להראות לילדים מה חשוב לנו באמת.

"הסטיפלר היה אומר, אתה יכול להגיד מאה פעמים לילד ליטול ידיים. אם הוא יראה אותך נוטל ידיים כמו שצריך אז הוא גם ייטול, ואם הוא לא יראה אותך, לא יעזרו כל הדיבורים וההפצרות.

"זה מה שכתוב בפרשת וירא שהקב"ה אומר על אברהם אבינו "למען אשר יצווה את ביתו אחריו ושמרו לעשות את דרך ה'" לפי

הדקדוק זה לא נכון לכאורה. היה צריך להיות כתוב למען אשר יצוה את ביתו אחריו לשמור את דרך ה', הרי אני מצווה אותך לעשות משהו, מצווה אותך לשמור...
"אלא נראה לי הפשט הוא שיש ציווי שלא צריך לומר אותו בפה."

שיעור מוסר מהקג"ב

שלושה אנשים נצמדו לרבי יצחק זילבר ברכבת טשקנט וטענו שגנב חמישים רובל. כשהצייע להם את הכסף, סירבו לקחתו

עמ' 24

הערה של חבר

האברך שנכנס לבית הכנסת בשמונה עשרה עם כוס קפה ביד ניגש להעיר לי מתי מורידים תפילין. ואז התחלתי לחייך

עמ' 14

אולי אצל ה'חפץ חיים'

מרן הגרא"ל שקע בהרהורים ממושכים, ואז הרים את עיניו ואמר משפט אחד אודות המקום שבו אפשר לבטל את רוע הגזירה

עמ' 6

במקום סליחות

במקום לומר סליחות בערב ראש השנה, בחר מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל לטפס במדרגות לקומות העליונות, והסביר את מעשיו

עמ' 28

חשוב כל כך, שאי אפשר לתאר ולשער את המעלה שלו!
"הקדוש ברוך הוא רוצה לא רק שכלל ישראל ילמדו תורה, הוא רוצה שאני אלמד תורה! כשניגשים ללימוד עם ההרגשה הזאת, הכל נראה אחרת".

המפתח להצלחה

בתוך השיחה מספר לנו הגר"ש גלאי, כי את שנות הילדות שלו עשה בבית בן שני חדרים, שבו התגוררו שמונה נפשות. "בבית הזה גרה הסבתא, אמה של אמי ע"ה, שני ההורים שלי ואנחנו היינו חמישה ילדים...

"שני חדרים הכילו את כולנו. היה בנוסף איזה 'הול' קטן, היתה שם ספה... אבל שני חדרים מגורים היו לנו.

"הדור של היום לא יבין את זה, אני לא יודע אם מותר לי לספר על כך בכלל, כי הם יגידו שאנחנו בכלל לא מבינים את הדור של היום ולכן אנחנו לא יכולים לומר להם דעות. "אתם חיים באטמוספירה אחרת", הם אומרים לנו, אבל אנחנו מבינים אותם מצוין... גרנו בבית עם שני חדרים בלבד, אבל היה אושר ושמחה בבית, לא היה חסר שום דבר.

"אז קודם כל מה שצריך הרבה להחדיר היום, זה אמונה, אמונה פשוטה, אתה עובר עם ילד ברחוב ורואה גינה, תראה לו איך עגבנייה צומחת, אמונה פשוטה, האמונה פשוטה זה הדבר הכי חשוב שבאמת יכול להחדיר המון.

"ועוד דבר, חשוב לדעת שהילד יודע להבחין ממה האבא שמח. האם האבא שמח כשהוא שומע שהבן שלו משחק יפה או כשהוא שומע שהבן שלו למד טוב. צריך לשמוח בלימוד של הילד, שמחה אמיתית, שהילד ירגיש בה מעצמו. לא לשמוח בגלל ציון טוב, אלא בגלל שהוא למד.

"כשהאבא אומר לילד 'אהב' קיבלת 100 במבחן', זה עוד לא חינוך כמו שצריך. האבא קיבל כבוד בזכות הילד אז הוא שמח...

"אבל אם האבא שמח באמת ואומר לילד 'אני רואה איך אתה לומד, איך אתה מתאמץ, הציון לא מעניין אותי, אכפת לי שאתה לומד. או אז הילד רואה מה באמת גורם לאבא שמחה, וזאת הדוגמא האישית החשובה ביותר".

עלינו לשבח

בשיחה שקיימנו בעבר עם מרן שליט"א, שאזרנו אומץ וביקשנו מהרב שיגלה את אוזנם של קוראי 'לקראת שבת', מה הוא הסוד הכמוס הטמון באמירת 'עלינו לשבח' המפורסמת שלו. כעת, לקראת הימים הנוראים שבהם נאמרת תפילה זו בעיצומו של יום ברוב רגש והתלהבות ובכריעה והשתחויה, אנו שבים ומביאים בפני קוראי 'לקראת שבת' את הדברים ששמענו מפיו:
"היסוד של 'עלינו לשבח', זה שהוא כולל את כל יסודות האמונה",

זה סוג של ציווי שאתה מצווה בלי מילים, והשמירה באה ממילא. זה ציווי בדרך של דוגמא אישית. אברהם אבינו פועל ומקיים כך את המצוות, באופן שעצם קיום המצוות הוא ציווי לילדים והם כבר ישמרו את המצוות, כי הם יראו כמה הן חשובות ויקרות לאביהם אברהם.

"אבי מורי היה תלמידו של מרנא החפץ חיים זיע"א, אני חושב שמימי לא שמעתי ממנו מילה רעה על אדם. לא בגלל שהוא למד את הספר חפץ חיים, אלא בגלל שהוא גדל בצלו של החפץ חיים עצמו, הוא ראה את הדוגמא האישית, וזה מה שהוא החדיר גם בנו, הילדים שלו".

על שולחן גבוה

הרב שליט"א מרחיב אודות הקשר של אביו זצ"ל עם מרנא החפץ חיים זיע"א: "אבי מורי ע"ה, היה רגיל בבחירותו לאכול על שולחנו של מרנא החפץ חיים זיע"א. הסבתא שלי היתה אשה תמימה, היא רצתה שבנה ילמד תורה אז היא עלתה איתו על עגלה ונסעה לראדין, כי היא שמעה שיש שם ישיבה.

"כשהגיעו לראדין, ראתה סבתא אשה שצועדת ברחוב. פנתה אליה וסיפרה לה שהיא הביאה את הילד שלה לישיבה, אבל היא לא יודעת איפה הוא יאכל. ענתה לה האשה המקומית: "מה הבעיה, הוא יכול לבוא לאכול אצלנו". רק אחר כך התברר לסבתא ע"ה, שזאת בעצם הרבנית של החפץ חיים...

"אבא היה מספר שבכל פעם כשהוא בא לאכול בביתם, הרבנית היתה מגישה אוכל לחפץ חיים והוא היה אומר שתיתן קודם לאבא, "הוא צריך ללכת ללמוד" היה מסביר בכל פעם מחדש.

"קודם כל מהסיפור הזה אפשר ללמוד רבות על מסירות נפש. איך עושים מסירות נפש? בלי חשבונות. היא לוקחת את הבן שלה לראדין. מי אומר שיקבלו אותו בכלל לישיבה? היא אפילו לא בדקה ולא שאלה שאלות. איפה הוא יאכל? אין לה מושג. קודם כל עולים על העגלה ונוסעים, אנחנו עושים את מה שמוטל עלינו, והקב"ה ברחמיו ובחסדיו כבר עושה את החלק שלו.

אנחנו יכולים ללמוד גם מה התוצאה של מעשה כזה... מאות תלמידים למדו בראדין, ומי מהם זכה לאכול יום יום על שולחנו של קדוש ישראל החפץ חיים בעצמו? אותו בחור שהגיע במסירות נפש ובלי חשבונות!

"אבל נחזור רגע לסיפור עצמו. החפץ חיים אמר שהרבנית תגיש את האוכל קודם לבחור הסועד על שולחנם, כי "הוא צריך ללכת ללמוד".

"יש לי שאלה... וכי החפץ חיים עצמו לא היה צריך ללכת ללמוד? מה הוא עשה אחרי הארוחה? בוודאי שהוא הלך ללמוד. אלא מה? הוא רצה להחדיר באבא את החשיבות של התורה. קודם נותנים למי שהולך ללמוד! כל העולם לא נברא אלא בשבילי, הלימוד תורה שלי

של האמונה, אנחנו מתחילים עלינו לשבח לאדון הכל על מה? לא על זה שהוא נתן לי רגלים, אלא קודם כל על זה שלא עשנו כגוי הארצות, שאנחנו יודעים שיש בורא לעולם, ויש לנו למי לפנות. "בשבוע שעבר הייתי אצל רופא שיניים שאינו שומר תורה ומצוות, והוא אמר לי משהו, אבל אני לא מרגיש בנוח לדבר על עצמי, אז אל תכתבו שזה אני..."

"בכל אופן הייתי אצלו לצורך טיפול קשה מאוד בשיניים והיו צריכים לעשות כמה הרדמות באמצע, ההרדמות לא כל כך הצליחו והכאבים היו חזקים מאוד. קמתי מהכסא והתחלתי לרקוד "הטוב הטוב הטוב, כי לא כלו רחמך..."

"הרופא הסתכל עלי ואמר: "אני מקנא בך! יש לך עם מי לדבר!!! לי אין עם מי לדבר..."

יסודות האמונה

"אז אני אומר "עלינו לשבח לאדון הכל", שאנחנו יש לנו למי לפנות! הם משתחוים להבל וריק... ואנחנו כורעים ומשתחוים לפני מלך מלכי המלכים! שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ, הכל שלו, הוא אלוהינו אין עוד. כשחושבים על המילים הללו זה נשמע אחרת לגמרי.

"ואחרי שאדם מחזיר בעצמו אמונה בקדוש ברוך הוא, אז "ועל כן נקווה לך ה' אלוהינו" הוא יודע שיש לו למי לקוות! מה צריך יותר מזה בעולם??? זה היסודות של האמונה.

"אבל זה לא בא רק כשאומרים עלינו לשבח פתאום מחזירים אמונה ומתלהבים. לא. את זה צריך להתחיל מתחילת היום, ללכת כל היום עם אמונה ועם ההרגשה הזאת, ואז כשאומרים 'עלינו לשבח' זה נאמר בצורה אחרת.

"אם כל היום אדם מתבונן, איך אני הולך על הרגליים, מה קרה לי אתמול, אתמול שכבתי במיטה כמו גולם לא יכולתי לזוז, איך היום פתאום אני הולך? זה רק מהקב"ה. הגר"י אברמסקי זצ"ל היה אומר "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך", רק כדי לבוא לבית המדרש צריך כאלו חסדים עצומים גדולים מבורא העולם. צריך לחיות עם ההרגשה הזאת, אז אז ה'עלינו לשבח' הוא אחר, אחר לגמרי."

מסביר הרב שליט"א. "עלינו לשבח לאדון הכל שלא עשנו כגוי הארצות!"

"כשהייתי שם, בבית לוויןשטיין, (אחרי תאונה קשה שעבר הרב, לפני למעלה משני עשורים, והצריכה שיקום ממושך י.א.ל), ישב לידי בן אדם שלא אמון על דרך התורה. והוא אומר לי אני מקנא בך, לרב יש מה לעשות עם היום ולי אין..."

"יהודי כל זמן שהוא חי, והנשמה בקרבו, יש לו מה לעשות. הוא לא יכול לעשות כל מה שהוא רוצה, אבל הוא יכול ללמוד קצת, הוא יכול להתפלל קצת, הוא יכול לעשות משהו, אז קודם כל אנחנו אומרים "עלינו לשבח לאדון הכל שלא עשנו כגוי הארצות, ולא שמנו כמשפחות האדמה שהם משתחוים להבל ולריק... ואנחנו כורעים משתחוים ומודים למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא."

"אנחנו יודעים בשביל מה אנחנו קמים בבוקר! אתם יודעים איזה תענוג זה? אדם יודע בשביל מה הוא קם בבוקר, לא "לך לו" היום כמו שצריך, או כן "לך לו" כמו שצריך, הוא לא יודע איך יראה היום, אבל הוא יודע בשביל מה הוא קם בבוקר. על זה לבד צריך להודות בלי סוף.

חסד ואמונה

"אמרתי פעם ווארט נפלא על הכתוב "להגיד בבוקר חסדך, ואמונתך בלילות, למה אמונתך בלילות ובבוקר חסדך? אולי להיפך? בבוקר לפני שמתחילים את היום צריך אמונה, ובלילה כשמיים את היום להודות על כל החסדים..."

"אלא אנחנו צריכים להגיד בבוקר חסדך, אתה קם בבוקר אתה צריך לדעת שכל מה שתעשה היום זה רק עם חסדי ה'! אם הקב"ה לא ירצה אתה לא תעשה שום דבר.

"אחרי שעבר היום, ואולי חלילה לא הלך לי הכל כמו שצריך, כאן ההוא פגע בי ואחר כך אירע לי כך וכך, או אז צריך להגיע לאמונתך בלילות, אתה גמרת את היום ולא הלך לך כמו שצריך תתחזק באמונה, תדע שהכל מאתו יתברך.

"ולשאלתכם זה הסוד של 'עלינו לשבח', כיון שיש בו את היסודות

מלאה הארץ דעה סניפי 'דרשו' ברחבי תבל

ישראל | ארה"ב | אירופה | צרפת | ארגנטינה | אוסטרליה | בלגיה | קנדה
מקסיקו | דרום אפריקה | שוויץ | אוסטרליה | הונגריה | ונצואלה | פנמה
בלארוס | אוקראינה | רומא | ג'יבלטר | הולנד | ברזיל | ברלין

כאן, מחוץ לפתח הישיבה, היכן שנישאה המיטה של החפץ חיים הקדוש, ניצב הרב מקריניק, הגאון הגדול רבי חזקיהו יוסף מיישקובסקי זצוק"ל, ונשא דברי הספד ויתמות בבכי מר, כשכולם גועים בבכייה. באותו מקום, באותה רחבה, עמד עתה נכדו, הגאון הצדיק רבי חזקיהו יוסף מיישקובסקי שליט"א, משגיח ישיבת 'ארחות תורה'

קטע מתוך יומן - המסע המטלטל לראדין בראשות גדולי התורה והיראה בשנת תשע"ה

הרב רפאל ברלזון

כולם מהרהרים, מביטים סביב, מתכוננים לתפילה, והרגשה משותפת לכולם שהשמים בוכים איתנו. גשם עז ניתן ארצה ללא הפוגה, מרטיב את האדמה. אולי בכה על היכלה של ישיבת ראדין שבימי הודה, זיוה והדרה, הדהד בו קול התורה ועתה שועלים מהלכים בו, לאחר שהפך לבית תרבות זרה עבור המקומיים. על הרצפה שעליה פסע הסבא קדישא והחדרים מהם בקע קולה של תורה, הלכה, מוסר ושמירת הלשון, מהלכים כיום פריצי המקום, לאחר שהיכל הישיבה הפך לתיאטרון, רח"ל - וליום אחד, שבה עטרה ליושנה.

בדיוק לפני שמונים ושתיים שנים, כהיום הזה, נשבה ארון האלוקים. היום, יום היארצייט של רבן של ישראל מרנא החפץ חיים זיע"א - לפני פ"ב שנים, הוצבה מיטתו של קדוש ישראל ברחבה שלפני הישיבה. במראה ידוע שתועד בעדשתו של צלם אורח, נראית המיטה מוצאת מהיכל הישיבה. מי יכול לתאר מחזה כה נורא בהסתלקות רבן של ישראל. מסע ההלוויה ההמוני, בפרט בתנאי הנסיעה הקשים של הימים ההם, הכה גלים בעולם היהודי כולו. למעלה מ-25,000 יהודים הגיעו לעיירה הקטנה מיד עם הישמע הבשורה הנוראה, להספיק להשתתף בהלוויה. סדר גודל של הלוויה כזו עוררה רעש במונחים של היום כמו הלוויה המונית בהשתתפות למעלה ממיליון בני אדם. רבים נתקעו בדרכים, בהם מרן גאון ישראל הגה"ק רבינו חיים עוזר גרודז'נסקי זצוק"ל, ועוד.

כאן, מחוץ לפתח הישיבה, היכן שנישאה המיטה של החפץ חיים הקדוש, ניצב הרב מקריניק, הגאון הגדול רבי חזקיהו יוסף מיישקובסקי זצוק"ל, ונשא דברי הספד ויתמות בבכי מר, כשכולם גועים בבכייה. באותו מקום, באותה רחבה, עמד עתה נכדו, הגאון הצדיק רבי חזקיהו יוסף מיישקובסקי שליט"א, משגיח ישיבת 'ארחות תורה', ונשא דברי חיזוק והתעלות בדמעות נרגשות, בעיצומם של ימי התשובה, דברי הכנה לקראת תפילת הרבים על

ציונו של הכהן הגדול זיע"א.

"אם יהודי אומר שהוא חוזר בתשובה אך אינו קובע לימוד הלכה, הוא שקרן! כיצד יוכל לחיות כמו יהודי אם אינו יודע ומשנן את ההלכות", זעק, וההד חזר מן העבר.

פסענו כולם בשביל היוצא מהיכלה של הישיבה. כאן, מצד שמאל שלנו, על מגרש החול הריק, שכן צריך העץ בו התגורר ה"חפץ חיים" הקדוש. כאן צעד הסבא קדישא מדי יום, מדי בוקר וערב, מהבית לישיבה. אל הצריך נכנסו הבחורים שזכו לסעוד על שולחנו בכבוד מלכים. בצריך העץ הקטן שהיה צבוע בצבעי הבורדו, צריך שפורק ואיננו, היסב החפץ חיים יחד עם רעייתו ע"ה, ילדיו ותלמידיו, ואירח את גאוני הדור שבאו לחסות בצילו ולשאול בעצתו. כאן ביקר מרן

גאב"ד פוניבז' הגר"ש כהנמן זצוק"ל, כאן ביקרו גדולי הדור. כאן עמד והתריע ה"חפץ חיים" להתעורר ולשוב בתשובה, שדבר נורא עלול להתרחש ו"בהר ציון תהיה פליטה". ברוח קדשו ניסה לעורר את בני עמו מפני השואה הנוראה, רח"ל. ועתה לא נותר כאן מאום. תרגולים מפוטמים מהלכים בין עשבי הדשא, מנקרים בעוז. מה שנותר הוא הד קדומים מלא הוד, אבל הרוח הגדולה עודנה מנשבת מן הספרים אל הלבבות.

רבי!

את תורתך אנו למודים

רבבות לומדי ה'דף היומי בהלכה' ב-28 מדינות בעולם

**מתאחדים להחיות
את תורתנו של מרנא
ה'חפץ חיים' זיע"א**

י"ד אלול

מתחילים בלימוד חלק ה' ב'משנה ברורה' במחזור
השלישי של ה'דף היומי בהלכה'

כ"ד אלול

יומא דהילולא מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א
חדש! סט ספרי 'תורת החפץ חיים' במהדורה מפוארת

כ"ו תשרי

מסע התפילה וחנוכת 'מתיבתא רבתא חפץ חיים' בראדין

ח' חשון

רבבות לומדי ה'עמוד היומי' מתחילים בלימוד מסכת סוכה
מסע היסטורי לחיזוק לימוד ההלכה ולהרבות לומדיה לדורות

ספר הגיבורים

המצטרפים ללימוד ה'דף היומי בהלכה' עם **תחילת חלק ה' ב'משנה ברורה'**, ב"ד אלול תשפ"ו
או המקבלים על עצמם להצטרף ללימוד ה'עמוד היומי' עם **תחילת מסכת סוכה**, בח' חשון תשפ"ו
יזכו לשלוח שמות למשלחת הרבנים לתפילה ולישועה על ציונו של מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א
הזכרת שמות: קו התוכן *4992 | טופס 'דרשו' בעמדות נדרים | radin@dirshuglobal.org
הצטרפו עכשיו לרבבות לומדי ה'דף היומי בהלכה' הלומדים לחיות על פי ההלכה!

להצטרפות: מוקד 'דרשו' 02-5609000 או ב'נדרים פלוס'

מעטפת מלאה לפתיחת [שיעורים יומיים במגוון] [1200 שיעורים יומיים] [600 מוקדי] [שליחת שמות להזכרה] [קונטרס לימוד] [לוח יומי למעקב] [תזכורת טלפונית] [רישום מהיר וקל בכל] [שיעורים חדשים] [שפות, חיגו *4992] [בכל רחבי הארץ] [בחניה בחודש] [בממד התפילה בראדין] [בפורמט כיס חניס] [אישי חניס] [מ'דרשו' מדי יום] [עמדות 'נדרים פלוס']

לאחר שיצא האב, נשאר חתנו אצל מרן ושאל אותו "מה אפשר בכל זאת לעשות למענם". מרן זצ"ל שקע במחשבות, והרהר בדבר זמן ממושך, לאחר מכן הרים עיניו ואמר בהתרגשות: "אפשר ביים חפץ חיים קען מן פועל'ן"

מעשה נורא על גודל החשיבות שראה מרן רבינו הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, בתפילה על ציונו הקדוש של מרנא החפץ חיים זיע"א אשר כל מילה שיצאה מפיו התקיימה במלואה

"וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" (דברים ל"א, א')

הגאון רבי איסר זלמן שוב שליט"א, משגיח דישיבת 'אמרי משה' בירושלים, ומי שהיה נאמן ביתו של מרן רבינו הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל רבות בשנים, מספר מעשה נורא בו היה מעורב באופן אישי. "ביום מן הימים הגיע אלי יהודי שכבר סיים לחתן את כל הילדים, והתקרב לגיל שבעים. בקול רועד הוא סיפר לי דבר נורא שאירע לו, וביקש שאכניס אותו אל מרן זצ"ל, כדי לשאול עצה ולקבל ברכה. המעשה היה שאשתו של אותו יהודי לא חשה בטוב במשך תקופה, ולאחר בדיקות רפואיות מקיפות הם הוזמנו לרופא בכיר שבישר להם בפנים קודרות שהיא לקתה ל"ע במחלה הנוראה.

תוך כדי השיחה, בעודם מעכלים את הבשורה הלא פשוטה, הציג הרופא לבעלה של האשה להיבדק גם הוא, בהסבירו שבמחלות מהסוג הזה ל"ע, הגילוי המוקדם חשוב מאוד ויכול להציל חיים.

הבעל שמע לעצתו של הרופא ונבדק גם הוא. לא עברו ימים מרובים והנה הם נקראו שוב לפגישה אצל הרופא. הפעם כבר היו פניו של הרופא אפורות כשהוא בישר לבעל שלמרבה הצער גם הוא חולה באותה מחלה נוראה.

עולמם חרב עליהם, הם לא ידעו את נפשם, ומיד לאחר מכן הגיע אלי אותו יהודי, כשהוא מלווה בחתנו הגדול שהיה מעורב בסוד העניינים, וביקש להיכנס למרן זצ"ל.

הכנסתי אותם פנימה, ובראש ובראשונה שאל האבא את מרן האם הם צריכים להודיע לילדים על כך ששני הוריהם מתמודדים עם המחלה הנוראה.

שקועים בלימוד

תחילה השיב מרן שלא יספרו לילדים. אך לאחר מכן שאל את האב מה עושים ילדיו, והאב השיב שהם כולם אברכים ההוגים בתורה. שאל מרן "הם שקועים בלימוד?", והשיב האב "הן".

נענה מרן ואמר: "אם הם שקועים בלימוד, אז תספרו להם שאתם חולים, ותבקשו מהם שיתפללו עליכם, אבל שלא ידאגו!".

לאחר מכן בירך מרן את האיש שהוא ורעייתו יזכו לרוב נחת מצאצאיהם בבריאות ובשמחה.

לאחר שיצא האב, נשאר חתנו אצל מרן ושאל אותו "מה אפשר בכל זאת לעשות למענם".

מרן זצ"ל שקע במחשבות, והרהר בדבר זמן ממושך, לאחר מכן הרים עיניו ואמר בהתרגשות: "אפשר ביים חפץ חיים קען מן פועל'ן" - אולי אצל החפץ חיים תוכלו לפעול ישועה.

החתן שמע את הדברים יוצאים מפי מרן, ולא היסס רגע. הוא מיהר לצאת לבלארוס שם העתיר בתפילה ושך שיח על ציונו הקדוש של מרנא החפץ חיים, לרופאתם של השווער והשוויגער, ואכן התפילה הועילה ושניהם עוד האריכו ימים לאחר מכן וזכו לכמה שנים טובות של נחת מהנכדים והמשפחה בשמחה ובטוב לבב.

"לכן", משלים הגראי"ל שוב את הדברים, "כשאני שומע ש'דרשו' מארגנים משלחת של רבנים היוצאים להעתיר בתפילה על ציון החפץ חיים, להצחת ולישועת כל לומדי 'הדף היומי' בהלכה' והמקבלים על עצמם ללמוד 'עמוד היומי' עם תחילת מסכת סוכה בס"ד, המשמעות של זה היא עצומה. זו לא סתם נסיעה, זאת נסיעה למקום שעליו העיד מרן זצ"ל שבו אפשר לפעול ישועות באופן מיוחד, ואני חושב שזה דבר שמצווה לפרסמו, מצד 'אל תמנע טוב מבעליו' כדי שכל יהודי הזקוק לישועה, וכל יהודי החפץ בבריאות ובהצלחה לו ולזרעו אחריו, ידע שזאת הזדמנות שלא כדאי לפספס".

הם באו להיפרד ממרנא החפץ חיים, שהשיב להם בנימת שאלה: "למה אתם הולכים? אתם מפסידים את המקום שלכם בבית המדרש, לא יהיה לכם מקום לשבת כשתחזרו"

להיפרד ממרנא החפץ חיים, שהשיב להם בנימת שאלה: "למה אתם הולכים? אתם מפסידים את המקום שלכם בבית המדרש, לא יהיה לכם מקום לשבת כשתחזרו", ואכן, כל הקבוצה לא הסתדרה בישיבת מיר, וכולם שבו לראדקין, ולא היה להם מקום לשבת בבית המדרש, כי מקומותיהם כבר נתפסו על ידי תלמידים חדשים.

"ומשלים מרן את דבריו בעובדה רביעית ממרנא החפץ חיים: "ומעד נאמן שמעתי", כך הוא כותב, שהיתה קבוצה של עשרות בחורים שהיו מועמדים לגיוס בצבא הרוסי ובאו לבקש ברכה ממרנא החפץ חיים שייפטרו מהגזירה הנוראה הזאת, ואכן החפץ חיים בירך אותם בזה אחר זה, ורק לאחד מהם אמר "מה יקרה אם יגייסו אותך לצבא הצאר? הרי גם שם אפשר לפעול דברים טובים!", וכך היה שכולם שוחררו מהצבא כל אחד מסיבה אחרת, ואותו בחור גויס ונשלח למקום רחוק ושם היו עוד חיילים יהודים, וכל מאכליהם היו מאכלי טריפה רח"ל. אותו חייל כינס את כל החיילים היהודים, והחל לפעול בנושא, והציל את כולם מאכילת טריפות, כאשר חזו עיני הבדולח של מרנא החפץ חיים".

בהקשר זה מציין הגרא"ז שוב, שמרן הגרא"ל זצ"ל מביא בספרו 'אילת השחר' על התורה, בפרשת ויחי, שלוש עובדות ממרנא החפץ חיים, בהקשר למה שכותב הרמב"ן שאם יעקב אבינו אמר לבנו יוסף "ומולדתך אשר הולדת אחריהם", בוודאי ובלי שום ספק נולדו ליוסף עוד ילדים אחרי מנשה ואפרים, כי הדיבור הזה 'צא מפה קדשו של יעקב אבינו עליו השלום'.

"בהקשר זה מביא מרן שלושה סיפורים, שבהם ניתן היה לראות בחוש שכל מילה שיצאה מפה קדשו של מרנא החפץ חיים התקיימה במלואה.

"המעשה הראשון הוא הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שביקש ממרן הגרא"מ שך שיבקש מהחפץ חיים ברכה לזרע של קיימא עבוד בתו וחתנו רבי יצחק מאיר בן מנחם. מרן מילא את הבקשה והחפץ חיים אכן בירך, וכעבור שנים, אחר הסתלקותו של מרנא החפץ חיים, נולדה לזוג בת. לאחר מכן שאל רבי איסר זלמן את הרב שך, מה בדיוק אמר החפץ חיים כשבירך את בתו וחתנו, האם הוא בירך אותם ב"ילד" בלשון יחיד, או ב"ילדים" בלשון רבים. השיב הרב שך שהחפץ חיים בירך בלשון רבים, וכששמע זאת רבי איסר זלמן אמר, אם כן יהיה להם לפחות עוד ילד אחד, ואכן נולד להם בן. "אותם בן ובת הלא הם הרבנית פילץ, אשת הגאון רבי אביעזר פילץ שליט"א, ראש ישיבת 'תושיה' בתפוח, והבן הוא הגאון רבי מנחם בן מנחם, מראשי ישיבת 'תושיה'.

חייל יהודי

"את המעשה השני שמביא מרן בספרו, הוא כותב ששמע מהגאון רבי שרגא גרוסברד זצ"ל, המשגיח דישיבת פוניבז' לצעירים. רבי שרגא סיפר שכשהוריו התחתנו, שלח לו מרנא החפץ חיים ברכה כתובה לחתונתו, ובה איחל לו שיזכה לדורות ישרים, אבל לא כתב לו שיזכה 'לראות' דורות ישרים, כמו שנהוג לאחל. ואכן זכה אביו רבי אהרן זאב זצ"ל לבנים תלמידי חכמים מופלגים, אבל הוא לא זכה לראותם צועדים בדרך הישר, ונפטר כשהגדול מביניהם היה רק בן חמש.

"המעשה השלישי שמביא מרן מהחפץ חיים, בדבריו על הפסוק 'ומולדתך אשר הולדת אחריהם', הוא שהיתה קבוצה של בחורים שלמדו בישיבה ראדקין, ורצו לעבור ללמוד בישיבת מיר. הם באו

יידיש | Français | Español | English

מגוון רחב של שיעורי 'דף היומי בבלי', 'דף היומי ירושלמי', 'דף היומי בהלכה',
'העמוד היומי', בקו השיעורים והתוכן של 'דרשו' - 077-2222-666 או *4992

נכנס יום אחד רב המקום לחדרו של אחד הדיירים, ומצאו יושב ומייבב בבכי מר. ניסה לדובבו, אך הלה דחה אותו בטענה שממילא אין בידו לעזור לו. לבסוף נפתח ליבו, וסיפר...

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' ומחבר ספרי 'להאיר', על מצוות התשובה הקרובה ומזומנת לכל אדם • לא בשמים היא

"פי קרוב אליה הדיבר מאד" (דברים ל', י"ד)

נחלקו הראשונים בביאור הפסוק: האם כוונתם לכל התורה כולה, או שמא למצווה מסוימת?

הרמב"ן בפירושו מבאר, שאף שהביטוי הכללי "כי המצווה אשר אנכי מצווך היום" עשוי להתייחס לכלל התורה, הרי שהביטוי המסוים "המצווה הזאת" מכוון למצוות התשובה, הנזכרת בפסוקים הקודמים: "וְהִשְׁבַּתְּ אֶל לְבָבְךָ... וְשָׁבַתְּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ". הציווי "ושבת עד ה' אלוקיך" עלול להישמע מאיים ומרתיע, שכן משמעותו היא שיבה שלמה עד כדי דבקות מוחלטת בבורא יתברך. אולם התורה עצמה מקדימה ומבטיחה: "אִם יְהִי נִדְחָךְ בְּקִצָּה הַשָּׂמַיִם, מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ". ועל כן היא ממשיכה ומבהירה כי אין לחשוש, שהרי המצווה "לא נפלאה הוּא מִמֶּךָ וְלֹא רִחֶק הוּא".

בפיך ובלבך

מה נדרש אפוא מן האדם? רצון. התשובה, החלה על כל מחדל ועל כל שאיפה רוחנית, תלויה בראש ובראשונה ברצונו של האדם. בעומדנו בערב ראש השנה, ראוי להזכיר את דבריהם הידועים של בעלי המוסר, כי תפילה מעומק הלב על השגות רוחניות בימים הנוראים - פועלת את פעולתה. כאשר אדם רוצה באמת ובתמים, הדבר נעשה קרוב ובר-השגה, "בְּפִיךָ וּבְלִבְךָ לַעֲשֹׂתוֹ" - גם אם נדמה לו שלשם כך עליו להעפיל השמימה.

בחודש אלול אשתקד, בעוד הגאון רבי אברהם אלטמן זצוק"ל עמנו בעולם, שיתף אותי בנו וממלא מקומו הגאון רבי אליהו מאיר במעשה שממנו ניתן ללמוד עד כמה הדברים אמורים.

שני האחים, רבי אליהו מאיר ורבי מיכאל אלטמן, יצאו למסע גיוס כספים בארצות הברית עבור הכולל 'עטרת צבי' שבראשות אביהם, ויעדם היה העיר לייקווד. כדרכם של מגייסי תרומות, נועצו קודם לכן בעמיתיהם ראשי הכוללים, והחליפו ביניהם כתובות ומידע על תורמים.

בין שלל ההמלצות קיבלו עצה לפקוד את בית הכנסת 'קולומבוס' שבעיר; שם, במניין של השעה תשע, מתפלל יהודי נכבד אשר "אפשר למצוא מסילות לליבו". ואולם בית הכנסת 'קולומבוס' לא נחשב בעיניהם ליעד מרכזי כלל.

והנה, באופן מפתיע, מיד עם נחיתתם בארצות הברית חש אחד האחים דחף פנימי בלתי מוסבר. "אנחנו מתחילים את המסע בבית הכנסת 'קולומבוס'", הכריז באוזני אחיו. לשאלת אחיו לפשר ההחלטה, השיב: "איני יודע, אך ליבי אומר לי שעלינו לנסוע לשם תחילה". השניים נסעו אפוא לשם, במטרה להגיע לסיום המניין של תשע.

כשהגיעו למקום, פנה אחד האחים לאברך שיצא מהחניון ברכבו ושאל: "סלח לי, האם פלוני אלמוני התפלל כאן כעת?". הלה השיב כי אותו אדם אינו בעיר בימים אלו, ובאופן כללי אינו מתפלל בשעה זו, אלא במניין המוקדם של שבע.

חוב פתוח

השיחה הייתה אמורה להסתיים בנקודה זו, אך רבי מיכאל אלטמן הוסיף וסיפר על מטרת בואם ועל הכולל המונה מאתיים אברכים. "ומה שמך?", שאל האברך. "אלטמן", השיב רבי מיכאל.

לשמע השם 'אלטמן', אורו עיניו של האברך. "האם אתה בנו של רבי אברהם אלטמן?". התברר כי אביו של האברך היה ידיד נפש של רבי אברהם. האברך מיהר לקרוא לאחיו ולספר לו על הקשר המפתיע, ורבי מיכאל חייג מיד לאביו שבארץ. אביו התקשה בשמיעה, ורבי מיכאל הרים את קולו: "אבא, אנחנו כאן ליד בנו של רבי פלוני אלמוני!". מעברו השני של הקו נשמעה זעקה נרגשת: "בנו של פלוני? תן לי אותו מיד לטלפון!".

רבי אברהם אלטמן סיפר לו בלהט: "כבר שנים שאני מחפש אתכם!

כאן פרץ הזקן בבכי: "איני צעיר עוד. יודע אני שבקרוב אעמוד בפני בית דין של מעלה. על הכול אפשר לעשות תשובה, אך על עבירות שבין אדם לחברו חייבים לרצות את החבר, ואיני זוכר אפילו את שמו של שכני, ואיני יודע מה לעשות"

שמו של שכני, ואיני יודע מה לעשות". הרב עמד בדילמה קשה. כיצד ינחש את שמו של השכן, ועוד יאתר אותו? אמר לו הרב: "יש רק אחד שיכול להפגיש אותך עם שכנך, הקדוש ברוך הוא. פתח ספר תהלים ובקש ממנו". שמע הזקן לעצתו, והתיישב יום אחר יום לומר תהלים ולבקש מבורא עולם שיחוס עליו.

חתונה בבני ברק

והנה, כעבור כשבועיים, ערב אחד שמע נקישות על דלת חדרו. ניגש לפתוח ועיניו נתמלאו דמעות של שמחה. שכנו עמד בפתח. הוא חיבקו ונישקו, ומיד פתח בשאלה: "מי הביא אותך הנה?". השכן, שלא הבין את גודל פליאתו, השיב ביושב: חתונה הייתה לו באולמי 'היכלי מלכות'. בדרך כלל מושיבים זקנים ליד זקנים, אך הפעם התיישב דווקא בין צעירים, ונושא שיחתם כלל לא עניין אותו. והנה אחד היושבים פנה כמה וכמה פעמים אל היושב מולו וקרא לו בשמו: "רבי פלוני, הגש לי בבקשה את הסלט". משנשמע השם כמה פעמים, שאל אותו אם קרוב הוא לפלוני אלמוני, והלה השיב מיד: "בנו אני". שאלו היכן אביו, שכבר שנים לא ראהו, והשיב: כאן, מעבר לכביש, במושב הזקנים. "ומאחר ששיחה משותפת עם היושבים ממילא לא הייתה לי, ולשמוע את התזמורת הרעשנית אין לי כוח בגילי, החלטתי לעלות ולבקרך..."

מובן שהדייר מיהר לקפוץ על ההזדמנות ולבקש מחילה מחברו על אשר הסיג את גבולות, ומתוך התרגשותם של השניים על כוחה של תפילה ועל רצון אמיתי לשוב בתשובה, באה המחילה בלב שלם. כשהתורה אומרת לנו "בְּפִיָּךְ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשֹׂתוֹ", כוונתה גם למקום שבו הדבר נראה באמת כמונח בשמים, ואין שום דרך טבעית להשיגו. אך "פֶּה" אֶלְקִינוּ בְּכָל קְרָאָנוּ אֵלָיו - הכול תלוי ברצון. כאשר אנו רוצים באמת ובתמים לקיים את דבר ה', ההשגחה העליונה מקרבת אלינו את הישועה. יזכנו השם יתברך.

אבין ז"ל הלווה לי סך של 3,500 דולר עבור הישיבה. מועד הפירעון חל לאחר פטירתו, ומאז אני פותח את יומניי ואיני יודע כיצד לאתר את יורשיו כדי להשיב את החוב. בשבועיים האחרונים אין הדבר נותן לי מנוח. אדם מבוגר אני, ואיני רוצה להגיע לבית דין של מעלה כבעל חוב!". הוא סיים את דבריו בהוראה לבנו: "תן להם מיד 3,500 דולר".

אלא שאותו אברך עצר בעדו ואמר: "רק רגע, זהו חוב של אבא. אולי אמא יחד עם האחים יסכימו לוותר על החוב תמורת הנצחת אבינו בכולל".

ואכן, מיד הרים האברך טלפון לאמו, והיא חייגה מיד לשאר הבנים. לאחר שיחה קצרה הסכימו הבנים לוותר על החוב בתמורה להנצחת אביהם בכולל.

אלא שרבי אברהם אלטמן זצוק"ל, שמעולם לא ראה עצמו 'שנורר' אלא מזכה את הרבים, נענה מיד ואמר: "הנצחה אינה עולה 3,500 דולר. אם ברצונכם להנציח את אביכם כראוי, אולי תנציחו אותו בהחזקת אברך שלם, שעלותה 8,000 דולר לשנה?".

לאחר ההתייעצות משפחתית קצרה הסכימה המשפחה לתרום את הסכום המלא. כך, מתוך אותו חוב ישן, זכה הכולל להחזקת אברך קבועה.

סיבוב מן השמים

הנה לנו המחשה חיה. אדם נפטר מן העולם והותיר אחריו חוב. הלווה חפץ בכל מאוודו להשיבו, אך כיצד יעשה זאת והנושה כבר בעולם האמת? "בְּשָׂמִים הוּא"? בא הקדוש ברוך הוא ומלמדנו: אם רצונך אמיתי, אינך צריך להעפיל השמימה כדי לסדר את חובותיך. הקדוש ברוך הוא מסבב את הדברים כך שבנו של בעל החוב ירגיש דחף פנימי לנסוע דווקא לאותו מקום, יפגש שם עם בנו של המלווה, והשיחה תתגלגל מאליה עד שהחוב יושב. ולא רצון אחד נתמלא, אלא כפול ומכופל.

האבן שזזה

מעשה נוסף אירע במושב הזקנים 'ערוגות הבושם' בבני ברק. נכנס יום אחד רב המקום לחדרו של אחד הדיירים, ומצאו יושב ומייבב בבכי מר. ניסה לדובבו, אך הלה דחה אותו בטענה שממילא אין בידו לעזור לו. לבסוף נפתח ליבו, וסיפר.

לפני כחמישים שנה, כשעלה לארץ עם שני ילדיו, קיבל כמקובל באותם ימים של הקמת המדינה, חלקת אדמה באחד המושבים, ובה הקים את ביתו. אלא ששם לב כי שכנו לחצר, שחי עם רעייתו בלבד, קיבל מוגרש גדול משלו. קנאתו לא עמדה לו, ובלילה ניגש אל האבן המפרידה בין שתי החצרות והזיזה עשרה סנטימטרים. כשראה ששכנו לא הבחין בדבר, הזיזה עוד עשרה, וכך שוב ושוב, עד שהזיזה כמטר וחצי. משהשתוותה חצרו לזו של שכנו, הניח לאבן במקומה, וכך חי עשרות שנים, עד שנפרדו דרכיהם.

כאן פרץ הזקן בבכי: "איני צעיר עוד. יודע אני שבקרוב אעמוד בפני בית דין של מעלה. על הכול אפשר לעשות תשובה, אך על עבירות שבין אדם לחברו חייבים לרצות את החבר, ואיני זוכר אפילו את

פניו של ירחמיאל אורו. "עשרים מטבעות זהב מוכן אני להעניק לרב תמורת הזכות לשמוע מדברותיו הנעימות, ובלבד שייאות הרב לנסוע עמי לשבת לעיר פלונית, לא הרחק מכאן, בעוד כחודש ימים, ולשאת שם את הדרשה". הרב תמה על הבקשה המוזרה

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א, על משלו הנוקב של ה'ערבי נחל' ליום ה'משמר' בחודש אלול, ועל האדם המבקש לפרנס את נשמתו בתורתו של זולתו

"ובניהם אשר לא ידעו" (דברים ל"א, י"ג)

בבת יחידה התברך ר' פייטל, גביר העיירה. צנועה וחסודה ומושלמת בכל מידה נכונה, מחונכת ומחוננת בשכל ובינה, וכל בני העיירה גמרו עליה את ההלל.

שלוש מאות אדומי זהב הבטיח ר' פייטל להעניק לידי המאושר שיזכה להיות חתנו, והשדכנים אצו רצו לתור אחריו. באמת אין כל אדם ראוי לזכות בפנינה יקרה שכזו, על אחת כמה וכמה כאשר באה היא בנדוניית ענק המבטיחה לו, לחתן המאושר, את הזכות לשבת באוהלי תורה כל הימים ברחבות ובמנוחת הנפש, ללא טרדות ודאגות פרנסה. הצעות רבות מספור הגיעו לביתו של ר' פייטל. לא היה שדכן באזור שלא ניסה את מזלו, בתקווה שייפלו בחלקו דמי השדכנות שהבטיח אבי הבת. אך הגביר שלל את כולן. רצונו בעילוי שטרם נראה כמותו בדור.

שני תנאים

לבסוף נקעה נפשו מאין ספור ההצעות הלא מתאימות, והוא הציב שני תנאים שבמילואם - יאות לשידוך. על הבחור להיות נער צעיר בגיל בר מצווה בלבד, ועליו להתחייב לדרוש בשבת העלייה לתורה בסוגיות חמורות שבש"ס בפני כל הקהל ולמדני העיר.

אחד השדכנים העקשנים, שהסכום המוצע כדמי שדכנות קסם לו, יצא למסע ארוך, בהחלטה נחושה למצוא את השידוך הנכסף ויהי מה. בנדודיו הגיע לעיר רחוקה, שם פגש באדם נוכח וערמומי, ששמע מפיו על השידוך והחליט לנצל את ההזדמנות.

"נער בגיל בר מצווה שיכול לדרוש בפני הקהל בפלפולה של תורה אתה מחפש?" "נותר ממקומו בהתרגשות, "בר מזל אתה שפגשת אותי! יד ה' והשגחתו בדבר! בן יש לי שזה לא מכבר מלאו לו שלוש עשרה שנה, עילוי עצום וחרף ביותר, וכל רואיו מעידים שדורות רבים לא נראה מופלג כמוהו בתורה... אין ספק שלכך כיוונו חכמינו באומרם ענבי הגפן בענבי הגפן!" סיים את נאומו הנלהב בעיניים נוצצות.

השדכן היגע נפל בפח. איש שיחיו נראה היה אדם הגון וירא שמיים, ואם טוען הוא שבנו עונה על הדרישות - אין סיבה שלא להאמין. הן דבר שעתיד להתגלות הוא, ואם אין זה נכון, בקרוב תצא האמת לאור, ומה לו לשקר?

בהתלהבות שב לעירו, ותיכף בבואו העירה, עוד טרם בא לביתו, סר אל העשיר טרונף נשימה, לבשר לו על המציאה. אבי הבת לא התמהמה, ועוד באותו היום שיגר הזמנה נמלצת לבית אבי הבחור, ובה קריאה של חיבה לבא לביתו עם בנו המובחר ולומר לדבק טוב, וכמובן - ההוצאות כולן על חשבונו הנדיב.

העיירה כמרקחה

שמעו של השידוך העתיד להתרקם חצה גבולות, ויחד עם ההזמנה הגיע לאוזניהם של בני עיירתו של ה'מחותן'. העיירה כולה הייתה כמרקחה. בנו הבור של ירחמיאל הלך יהיה לחתנו של הגביר המפורסם שלא מצא בכל המדינה כולה חתן ראוי לבתו? "נשתבשה עליך דעתך?!" חברו עליו כל בני העיירה.

הלך לא נרתע: "אל דאגה רבותי", אני אמלא את התנאי בשלמות. כמו אוזנים תוכלו לשמוע את הדרשה שתאימר בבית הכנסת בפלפול עצום כאחד הגדולים אשר בארץ. רק התאזרו בסבלנות..." ירחמיאל לא בזבז זמן. נטל את בנו הבחור, ותיכף עלה על העגלה לכיוון עירו של ה'מחותן'.

ר' פייטל, שלא היה תלמיד חכם, התרשם לטובה ממראהו של הנער, ולאחר שזה שוחח בביטחון מלא על הדרשה שעתיד הוא לשאת בפני למדני העיר וצורביה, ציווה חיש להביא את כתב התנאים, וחתם על קשר השידוכין בינו ובין ירחמיאל.

בצאת ירחמיאל ובנו מהעיר, היו ידיהם עמוסות בבגדים נאים ובמתנות

יקרות, ובכיסו של ירחמיאל שכנו לבטח שלוש מאות זהובים שהקדים המחנות לתת לו בפנים מאירות, בטרם שלח אותם לדרכם, להתכונן ליום הנישואין.

עשרים מטבעות זהב

זמן מה טרם יום החתונה, קדם ירחמיאל ובא אל רב העיר, תלמיד חכם מופלג בתורה שהוכר כ'סיני ועוקר הרים' ושמע תורתו הלך לפניו בכל ערי הסביבה.

"עשרים מטבעות זהב מוכן אני להעניק לרב תמורת הזכות לשמוע מדברותיו הנעימות, ובלבד שייאות הרב לנסוע עמי לשבת לעיר פלונית, לא הרחק מכאן, בעוד כחודש ימים, ולשאת שם את הדרשה". הרב תמה על הבקשה המוזרה, אך איש שיחו הצליח להסיר מלבו כל חשד בחלקת לשונו, על ידי הסבר נמלץ על יום פטירת סבתו שהתגוררה בעיר זו.

ולראיה שאיננו משטה ברב, הקדים ירחמיאל ושקל לידי הרב את הסכום במזומן, חודש מראש.

כנתינתן מסיני

בהגיע השבת המיועדת, שכר ירחמיאל את שירותי העגלון העירוני, ויחד עם הרב נסע אל העיר בה תיערך שמחת העלייה לתורה כפי שהודיע למחותנו במכתב, ובה 'קיים את התנאי' - דרשה עמוקה בפלפולה של תורה.

בערב השבת הקדים ירחמיאל ותחב לידו של גבאי בית הכנסת מטבע הגונה, תמורתה נעתר הגבאי בחפץ לב להכריז על דרשת האורח הדגול הגאון המפורסם מן העיר הסמוכה, ואכן, תיכף לאחר קבלת שבת, קם הרב לדרוש בדברי תורה כי 'הטובה עלי'.

המערכה התורנית בנויה הייתה לתלפיות. הרב בנה וסתר, הקשה ופירק, וצלל במים עמוקים בהעלותו יסודות חדשים ומאירים מעשה אומן של ממש.

נכספה וגם כלתה

בוקרה של השבת חלף, החתן כבר עלה לתורה וזכה למיני מתיקה מעשה נגידי שהרעיפו על ראשו, אך את ההבטחה טרם קיים. בסיום סעודת היום, רכן ר' פייטל למחותן, ושאלו בניחותא באיזו שעה ידרוש החתן בבית הכנסת כפי שהוסכם ביניהם. אומנם שמע על למדנותו וחרפותו המופלגת, אך נכספה וגם כלתה נפשו לשמוע את קולו של החתן המובחר, ולחזות במו עיניו בכוחו הגדול בתורה כפי שהוסכם ביניהם.

ירחמיאל נעץ בו זוג עיניים תמהות.

"האם דרשתו של רבנו שיחיה אמש לא טובה הייתה בעיניך? גדולי הלומדים שבעיר העידו שמימיהם לא שמעו כבושם הזה, ומה פסול מצאת בה?"

הגביר התבלבל לרגע.

"מה כוונתך? חלילה לי להטיל דופי בדבריו הנפלאים של הרב שליט"א, אלא שאני משתוקק לשמוע את החתן, אשר כפי ששמעתי - לא רחוק

הוא מהרב בתורתו ובלמדנותו. הלוא כך סוכם בתנאים..." בפניו של ירחמיאל פשט רוגז קל.

"נכון, סיכמנו שבשבת העלייה לתורה תישמע דרשה מופלגת בדברי תורה, ואכן מילאתי את ההבטחה. הכול מעידים שמימיהם לא שמעו דרשה טובה הימנה. האם עשרים מטבעות הזהב ששילמתי עבורה - בשל בקשתך, לריק היו?"

וכי בדרשות חפץ אני?!

ר' פייטל הביט במחותנו בעיניים קמות, ופניו הסמיקו מזעם. "מה?! לדרשה דאגת עבורי?! וכי בדרשות חפץ אני?! חתן תלמיד חכם אני צריך - אין לי חפץ בדרשות! מה תיתן לי הדרשה, בעוד החתן עם הארץ מופלג הוא?! האם עלה על דעתך שאני זקוק לשמוע דרשה בשבת העלייה לתורה?! בטיפשותך עשית עמי חסד תמורת שלוש מאות הזהובים שנתתי לך, ודאגת לי לדרשה מאת הרב בעירך - וכי סבור אתה שלא יכולתי בעצמי לזכות בדרשה זו! תמורת סכום קטן בהרבה, יכול הייתי לשמוע מאת הרב עשר דרשות! לא זו בלבד שחתמתי על קשר שידוכין עם נער בור וריק בנו של שקרן ורמאי, עוד כיליתי על כך את ממוני והשחתתי את זמוני לריק. וכל זה - היית סבור שעושה אני תמורת הזכות לשמוע דרשה מרבה של עירך???"

למותר לספר כיצד נפרדו דרכיהם של שני המחנות בצאת השבת. ר' פייטל הגביר הגיע לביתו סר וזועף על השדכן שרימהו, וירחמיאל, שסבור היה להתעשר מההונאה, שב לביתו בכיסים מרוקנים ובחרפה איומה.

משל למה הדבר דומה

סיפור זה, משל היה בקולמוסו של הרב הקדוש רבי דוד שלמה אייבשיץ מסורוקא ז"ל, שכתבו בספרו 'ערבי נחל' (שבת ר"ח אלול), כלפי המנהג שהיה מקובל מימי קדם להקדיש יום שלם בחודש אלול לתורה ותפילה, ולעשות חשבון הנפש.

יום זה שהיה מכונה 'משמר', על שם הקדשתו לעבודת הבורא, בדומה למשמרות הכהונה שהיו מתייצבים בבית המקדש למשך שבוע תמים, קשה היה על חלקם של בעלי הבתים שטרודים היו בעבודתם ובעיסוקיהם. מצאו אלו פתרון. העניקו לאברך בן תורה או למלמד מטבע זהב, על מנת שיעשה את ה'משמר' במקומם. הן 'שלוחו של אדם כמותו', תירצו את עצמם בלמדנות.

כך נפטרו הם מחובת המשמר, ובזכות הזהוב ששילמו - חשוב הדבר לפני הקדוש ברוך הוא כאילו עשו זאת הם עצמם.

ובבוא יום ה'משמר', כאשר הולך אותו בעל בית הטרוד בעסקיו במשך כל השנה כולה, לאחד השקדנים השקועים באוהלה של תורה, ומבקשו ללמוד תחתיו ב'משמר' תמורת מטבע זהב, דומה הוא לאותו ריקא ששילם לרב העיר בעבור הדרשה כמה מטבעות מכסף הנדוניה שקיבל.

וכי חפץ הקדוש ברוך הוא בפרקי התהילים או בדפי הגמרא של אותו בן תורה?! הלוא אין הוא מבקש אלא את הלב, רוצה הוא שיפרנס האדם את בתו - היא הנשמה, חלק אלוהי ממעל שהזניח במשך כל השנה, ויתקן את מעשיו.

אמר אותו יהודי, הרב עושה ממני צחוק. וכי עבור מי נברא גן עדן אם לא עבור יהודים קדושים וטהורים כמו הרב? אמר הרב, אינני מתלוצץ, יש שתי עברות גזל שרובצות עלי, ובגין חוששני שלא אזכה לחלק בגן עדן

רבה של כרמיאל הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א, עם שני מעשים על החשבון המדוקדק של מעלה, לקראת הימים שבהם אנו נצבים כולנו לפני ה'

"אתם נצבים היום בלכם לפני ה' אלקיכם" (דברים כ"ט, ט')

כל ערב ראש חדש אני נוטל סכום כסף גדול, הולך לבית העלמין, מקיף את חלקת הקבר שהכנתי, ואז אני אומר לעצמי, זכור ר' יהודי, זו 'התחנה האחרונה'. בסופו של דבר לא תיקח עמך דבר. אם כן, לשם מה לך הכסף? או אז נוטל אני את הסכום, ונותן את כלו לצדקה".

מקום אחד, שלשה שוכנים

כששמע המוכיח את הדברים אמר, עכשיו מבין אני במה זכית. ועתה, בקשה לי אליך. באהל יש מקום לשנים. אנא, מכר לי את המקום השני.

אמר היהודי, בכבוד. אבל יש בעיה, אם אתה תיפטר מהעולם לפני, כאשר יגיע זמני, אין ספק שהחברא קדישא לא תהיה מוכנה לקבור אותי, יהודי פשוט, לידך. הרי אין קוברין רשע אצל צדיק.

אני מוכן לתת לך את המקום רק בתנאי שתכתב בכתב ידך ותחתם בחותמך שהמקום השני מיועד לי.

אמר רבי לייב, בודאי. כך אעשה. כתב את המכתב והפקידו אצל היהודי.

ובאמת כך ארע, רבי לייב נפטר לפני אותו יהודי, וניקבר באותו אוהל. עבר זמן, בעל 'תולדות יעקב יוסף' חלה את חוליו אשר ימות בו. לפני שנסתלק מהעולם ביקש מהחברא קדישא שיקברוהו באותו אוהל בו קבור רבי לייב. אמרו, אבל יש שם רק שני מקומות. המקום השני מיועד לאותו יהודי, כפי שהתחייב לו רבי לייב.

אמר הצדיק, אל דאגה. תקברו אותי שם. אני אשאיר מכתב ובו בקשה שגם אותו יהודי יקבר באותו אוהל.

בבית הקברות שבעיר פולנאה ישנו אוהל בו קבורים שלשה. האחד, רבי לייב מוכיח שהיה צדיק יסוד עולם. מגיד מישרים. כל ימיו עורר והוכיח את בני עמו כדי שיעשו רצון ה', קרב את הבריות לתורה, מצוות ומעשים טובים. השני, בעל 'תולדות יעקב יוסף', תלמיד הבעל שם טוב. הוא זה שהעלה את תורתו של הבעל שם טוב הקדוש על הכתב. והשלישי - יהודי פשוט מפולנאה.

כיצד נתחברו שלשת אלו לאותו אוהל קבורה? השנים הראשונים מתחברים מאד. שני תלמידי חכמים, הוגי דעות, בעלי מחשבה, חסידים, קדושים וטהורים. אבל השלישי, אמנם היה יהודי נחמד, אבל פשוט. יהודי של מנחה-מעריב, יהודי של שעור 'עין יעקב'. כיצד מצא מנוחה בין שני גדולי עולם אלו? ובכן, מעשה שהיה כך היה. פעם הלך רבי לייב מוכיח בבית העלמין. לפתע הריח ריח גן עדן, ריח משכר. הלך בעקבות הריח, והגיע לאהל, ציון, ריק. ללא מצבות. התפלא רבי לייב עד מאד. הלך ושאל את אנשי החברא קדישא, מי הוא היהודי שהכין לעצמו את האהל הלו בחיי חיותו.

אמרו, יהודי פשוט הוא, עובד למחיתו. מתפלל שלש תפלות ביום, לומד שעור יומי קצר. לא מתלמידי החכמים המפרסמים, ואף לא פחות מכך.

תמיהתו של רבי לייב גדלה. אמר לעצמו, כדאי להתחקות אחר 'יהודי פשוט' זה, ודאי מל"ו צדיקים הוא. התחיל לתהות על קנקנו, אבל לא ראה בו שום דבר מיוחד. אכן, מדבר ביהודי כשר, שומר מצוות, מתפלל, מברך ברכות. אבל כשנטה לדבר אתו בדברי תורה, ראה שידיעותיו דלות עד מאד. ובכל זאת, מחלקת הקבר שהכין לעצמו נודף ריח גן עדן. פלאי פלאים!

מה מונה

אין ברירה. ניגש רבי לייב ליהודי, סיפר לו את אשר חש ליד חלקת הקבר וביקש, "אנא, ספר לי כיצד זכית לכך". בתחילה התכחש היהודי. אמר, "אינני יודע על מה אתה מדבר. כפי שנזכרת בעצמך, אני איש פשוט מאד". אך משהפציר בו רבי לייב אמר, "אכן, ישנה הנהגה אחת מיחדת אותה אני נוהג לעשות בקביעות.

עברו כמה שנים, וגם היהודי ה'פשוט' נפטר לבית עולמו. נגשו בניו לאנשי החברה קדישא כאשר כתבי ההתחייבות בידם ואמרו, הנה, כאן כתוב מפרש שיש לאבינו חלקת קבר באותו אהל. אמרו הללו, ומה נעשה? הלא כבר קבורים שם שני גדולי עולם, ובמקום יש רק שני מקומות קבורה! הבנים לא ויתרו. הלכו לרב העיר שהיה תלמיד חכם וצדיק גדול. סבא רבא של רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל. ספרו את סיפורם. תלונתם וכאבם. לא ידע הרב מה לעשות. הלא הם צודקים. הלא היה כאן תנאי מפורש שאף אביהם יקבר באותו אהל. מה עשה? נטל עמו עשרה בני אדם והלך אל האהל שבבית הקברות. שם את שני השטרות על הקברים ואמר, "אנו עשינו את שלנו, אתם עשו את שלכם". סיים - וחזר לביתו.

קירות שהתרחקו

למחרת באו אנשי החברה קדישא אל הרב ובשרו לו שבדרך נס ובארח פלא קירות האהל התרחקו זה מזה, עתה יש מקום לקבר שלישי. בסופו של דבר זכה היהודי ה'פשוט', איש פולנאה, לדבר שאנשים גדולים לא זכו לו. הוא נקבר בין שני גדולי צדיקי עולם. ואיך הגיע לאן שהגיע? פשוט מאד, תרתי משמע. היהודי חי את המשנה של עקביא בן מהללאל. "דע מאין באת ולאן אתה הולך". "לאן אתה הולך". אדם שחי כל יום, בכל עת ובכל שעה, עם הידיעה הזו, יש לו תעצומות נפש להלחם עם היצר. יכול הוא לומר לו בהחלטיות, אל תנסה לפתות אותי להתמכר לתאוות ולתענוגי העולם הזה, אתה לא יכול למכר לי את ה'סחורה' שלך. אני יודע היטב שכאן אנו בפרוודור, על גשר צר מאד. התחנה הסופית היא העולם הבא, ואלה אני מכון את מעשי. כאשר חיים בתחושה זו, תחושה של חיי נצח, ישנה יכולת להתמודד עם פיתויי היצר.

חשבון מדוקדק עד מאד

שמעתי ספור ממקור ראשון אודות מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל. לולא שמעתי מאדם אמין, הייתי משכנע שהוא מדומיין, בלתי מציאותי. לפני זמן לא רב נכנס יהודי אחד לרב שטיינמן כאשר בפיו בקשה 'פשוטה'. הוא רוצה להיות שכנו של הגרא"ל בגן עדן. לא פחות. מה רע? בקשה נחמדה עד מאד... גם אני הבטחתי פעם למישהו שכנות בגן עדן. ומעשה שהיה כך היה: ישיבת "קרן אורה" מצויה בבנין מגורים רגיל. כיום בית המדרש הנו מבנה בפני עצמו, אבל בזמנו גם בית המדרש היה באותו בית מגורים. אחד מקירות בית המדרש גבל בביתו של יהודי מבוגר אחד. ר' אהרן שמו.

מדי ערב התקשר היהודי אלי: רב'ה, הילדים שלכם מרעשים. אי אפשר לישן. אמנם ביקשנו מהבחורים שישתדלו לא להקים רעש גדול. אבל די היה בסטנדר שנופל כדי להפריע את מנוחתו של אותו יהודי קשיש. עשינו כל מה שאפשר, בנינו קיר מבודד וכדומה, אך היהודי המבוגר המשיך להתלונן, בצדק מבחינתו.

זכורני, לקראת חג השבועות סידרנו לאיש ולרעייתו חדר במלון. הרי לא יוכל לסבול את קולות הלימוד הנמשכים לאורך כל הלילה. מהעניין הזה הוא היה דווקא מרצה. כל שנה - לילה או שנים במלון. לא רע...

עם כל התלונות שבפיו היינו ידידים טובים. פעם אמרתי לו, ר' אהרן, כשתבוא לעולם האמת תאמר לפני בית דין של מעלה, רבותי, בעולם התחתון סבלתי מהשכנות עם הישיבה. תנו לי 'לסבול' מהם גם כאן, בעולם העליון. אני מבקש להיות שכן של הישיבה גם בגן עדן...

הבול שלא הודבק

נחזר לספורנו. היהודי עז הפנים רוצה להיות שכנו של הרב שטיינמן בגן עדן. אומר לו הגרא"ל בענוותנותו, על מה אתה מדבר? אינני משוכנע כלל שיש לי חלק בגן עדן!

אמר אותו יהודי, הרב עושה ממני צחוק. וכי עבור מי נברא גן עדן אם לא עבור יהודים קדושים וטהורים כמו הרב? אמר הרב, אינני מתלוצץ, יש שתי עברות גזל שרובצות עלי, ובגין חוששני שלא אזכה לחלק בגן עדן.

וכך ספר הרב. כפליט שואה הגיע למדינה אחת, מדינה שכבר לא קיימת היום. הוא רצה לכתב מכתב לקרובי משפחתו, אבל לא היו בידיו אפילו כמה הפרוטות הדרושות לקניית בול דאר.

מה עשה? כתב את המכתב, הכניסו במעטפה בלי בול, ושלשלו לתיבת הדאר. אמר לעצמו, אולי אנשי הדאר לא ישימו לב שאין על המעטפה בול, ובכל זאת יעבירו את המכתב ליעדו. ואכן כך היה. המכתב הגיע אל הנמען.

לימים התפרקה אותה מדינה, סופחה לכאן או לכאן. אמר הגרא"ל, אין לי אפשרות להשיב את ערך הבול, גזל ביד! אם כן, כיצד אזכה לגן עדן?

מדבר במדינה שהיתה שתפה להשמדה הנוראה שהתרחשה בימות השואה. בסך הכל בבול עסקינן, אולי אפילו לא שווה פרוטה. אבל, בעיניו של הגרא"ל זהו גזל. הוא ירא וחרד. יתכן שהעוון יעכב בעדו מלהיכנס לגן עדן...

זהו "ולפני מי אתה עתיד לתן דין וחשבון".

(מתוך הספר 'מפיק מרגליות' - שיחות ימים נוראים)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
חדש! ניתן להירשם בכל עמדות נדרים פלוס, טופס 'דרשו'

"אני רואה שאתה נוהג להוריד את התפילין באמצע 'אין כאלוקינו', דקה לפני 'עלינו'. את התפילין צריך להוריד רק לאחר 'עלינו'". "אתה צודק במאה אחוז", השבתי לו, "אני מקבל את דבריך". ואז התחלתי לחייך מאוזן לאוזן

בימי הסליחות מתבקש כל אחד מאיתנו לצאת לרגע מתוך עצמו ולהביט על עצמו מבחוץ • כי כל דרך איש ישר בעיניו, והשוחד הגדול ביותר הוא זה שאדם מקבל מעצמו

הרב עמרם בינעט

במוצאי שבת קודש זו נעמוד לאמירת הסליחות הראשונות, ופרשת השבוע כמו מכינה אותנו לקראתן. "וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עֲלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה... וְהִשְׁבַּתְּ אֶל לִבְּךָ" (דברים ל', א'), ורק לאחר מכן נאמר "וְשִׁבַּתְּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ". תחילה השבה אל הלב, ואחר כך שיבה אל הקב"ה.

ולכאורה, מה כה קשה בהשבה אל הלב? הלא אדם יודע את עצמו טוב מכל אדם. אלא שדווקא כאן מונח הקושי הגדול: האדם הוא הדיין של עצמו, והוא גם בעל הדין העומד לפניו, ומטבע הדברים דיין כזה נוטה תמיד לזכות.

הערה של חבר

לפני כ-20 שנה, כשעוד התגוררתי בירושלים עיה"ק, התפללתי תקופה מסוימת בבית כנסת שבו התקיים מניין די מצומצם. התפילה החלה בשעה שמונה בבוקר, ובשמונה וחצי בערך כבר אחזו בשמונה עשרה.

היה שם אברך אחד שהיה נכנס לבית הכנסת דרך קבע בשעת קריאת שמע, ופעמים רבות רק בשמונה עשרה. הכניסה שלו הייתה, איך לומר, בולטת מאוד. כוס קפה ביד, התפילין תחת בית שחיו, ושני ספרים שבהם היה מקפיד לעיין מדי בוקר לפני התפילה. בין לבין הוא גם היה עוסק בניהול סדר היום שלו, סוגר חישובים אחרונים רגע לפני התפילה. וראה זה פלא... בעשרים הדקות שנותרו עד סוף התפילה הוא הספיק ללמוד בשני ספרים, לסדר את הל"ז שלו למשך היום, להניח תפילין רש"י ור"ת וגם להתפלל שחרית. ואני, מה אני. אורח הייתי במקום, ומי שמני להטיף מוסר לאנשים. לא אמרתי מילה.

עברו כמה חודשים, וביום מן הימים ניגש אליי אותו אברך ואמר: "עמרם, אתה חבר שלי, אני יכול להעיר לך משהו?".

"בשמחה רבה", אמרתי לו, "אני משתדל ללמוד מכל אדם, בוא נשמע מה בפך".

"אני רואה שאתה נוהג להוריד את התפילין באמצע 'אין כאלוקינו', דקה לפני 'עלינו'", הוא אמר לי ביותר מנימה של ביקורת. "את התפילין צריך להוריד רק לאחר 'עלינו'".

"אתה צודק במאה אחוז", השבתי לו, "האמת שיש לי כאן חברותא הממתין לי ואיני רוצה לעכב אותו, לכן אני משתדל להיות מוכן

ללמוד איתו מיד לאחר התפילה, אבל אני מקבל את דבריך". ואז תפסתי את הסיטואציה ההפוכה... התחלתי לחייך מאוזן לאוזן. הוא הביט בי בתמהון: "מה, על מה אתה מחייך?".

"שום דבר", אמרתי, "שום דבר".

"זה לא שום דבר", הוא השיב בחשדנות. "יש לך משהו לומר לי ואתה לא אומר. מה העניין? תגיד, אל תפחד!".

ידעתי שהדברים יפגעו בו ולכן התאפקתי שלא לומר לו את אשר על לבי, אבל הוא התעקש כמה פעמים, עד שלא הצלחתי לעמוד בפיתוי ואמרתי לו: "תשמע, אני שומע ממך שיש זמן מסוים שבו מורידים את התפילין. רק רציתי לדעת, אם יש גם זמן מסוים שבו מניחים אותן, למשל לפני ברכות השחר או לפני 'הודו', או שאפשר להניח תפילין בכל שלב משלבי התפילה?".

הוא כחכח בגרונו. "ידעתי שתעקוץ אותי", אמר, "אבל תבין, יש לי בית וילדים, ואני צריך להוריד את זה לגן ואת זה לבית הספר... ברור שלכתחילה צריכים להניח תפילין לפני התפילה, ולהתייבב לתפילה בזמן, אבל אתה יודע, יש אילוצים, זה החיים...".

לא המשכתי בשיחה, רק חשבתי לעצמי איזו ראייה סלקטיבית יש לאותו יהודי. כוס הקפה שהוא חייב לשתות לפני התפילה זה אילוץ, אבל כשמישהו אחר ממנהר אחרי התפילה ללמוד או לעבודה, זה לא אילוץ. זאת כבר הפקרות בעיניו...

כל דרך איש ישר

יצאתי מבית הכנסת מוטרד מאוד. ולמה? כי לא היה זה אברך קל

"מדוע אינך פונה ישירות? ודאי יש שכנים שקיבלו ממך את הדירה שלך בשעה שהייתה להם שמחה. הרם אליהם טלפון ובקש שיחזירו לך טובה. זה דבר מקובל לחלוטין ומאוד הגיוני, ועדיף שבעתיים על מודעה תלויה על הקיר שאינה מחייבת אף אחד"

מה הייתי אומר לו

עמדתי מולו ולא ידעתי אם לצחוק או לבכות. הוא לא היה צבוע כלל וכלל. באמת ובתמים הוא לא ראה שום סתירה בין שני חלקי דבריו. אצלו הדירה שלו היא מקרה מיוחד, והדירות שלהם הן מקרה רגיל. וכך הוא תמיד: הכלל חל על כולם, והיוצא מן הכלל הוא אני. וזה, לענ"ד, מה שאנחנו מתבקשים לעשות בימים אלו, בימי הסליחות. פשוט לצאת לרגע קט מן הקופסה שבנינו סביב עצמנו, לעמוד מבחוץ, ולשאול שאלה אחת פשוטה: אילו אדם אחר היה נוהג בדיוק כמוני, מה הייתי אומר עליו?

אם הייתי רואה מישהו מגיע לבית הכנסת בשעה שאני מגיע, מה הייתי אומר? אם הייתי רואה מישהו אחר חולץ את התפילין בשעה שאני חולץ, מה הייתי חושב עליו? אם הייתי רואה מישהו אחר מתנהג בדיוק כמוני, מה הייתה דעתי אודותיו?

התשובה, ברוב המקרים, מגיעה מיד. אנחנו יודעים בדיוק מה היינו אומרים לו. הנגיעה האישית מעוותת את העין רק כשמדובר בנו; ברגע שמעבירים את אותו מעשה עצמו לאדם אחר, הראייה מתבהרת כהרף עין.

אז במוצאי השבת הזאת, כשנעמוד לאמירת הסליחות הראשונות, ובכל בוקר שנשמע את קול השופר מנסר בחלל בית הכנסת בסיום התפילה, ננסה לצאת לרגע מהקופסה, לעמוד מבחוץ ולהתבונן על עצמנו, ולנסות לגבש דעה בלתי משוחדת. איך באמת אנחנו נראים?

דעת או חסר תוכן יהודי. מדובר ביהודי ירא שמים, אני מכיר אותו, הוא באמת אדם עם תוכן, אבל מה לעשות, יש לו חולשה לגבי זמן התחלת התפילה.

מה שהטריד אותי זו המחשבה על כך שהנה אדם שהעין שלו חדה כתער, והוא מבחין היטב בחסרונות אצל חברו, בזמן שאת עצמו הוא איננו רואה כלל. ולא שהוא מכחיש את המציאות. יש לו הסבר, וההסבר אפילו נכון: יש לו בית, יש לו ילדים, יש לו בוקר עמוס. הכול אמת לאמיתתה. אלא שהאמת הזאת נבנתה סביבו כחומה, וכל עוד היא עומדת על תילה, אין לו שום צורך לשאול את עצמו אם ראוי אולי לחפש מניין אחר, מאוחר יותר, שאליו יוכל להגיע מתחילתו, או אולי לוותר לפחות על הקפה שלפני התפילה, אם הוא גורם לו לאחר בשתיים-שלוש דקות נוספות.

"כל דרך איש ישר בעיניו", אומר שלמה המלך ע"ה, "ותוכן לבות ה'". לא נאמר שהוא רשע בעיניו והוא מצדיק את עצמו. נאמר שהוא ישר בעיניו. הוא באמת ובתמים רואה את עצמו ישר.

דירה מושקעת

לפני שנים פגשתי חבר טוב שהיה עסוק כולו בהכנות לחתונת בנו, והוא היה מתוח מאוד. "אני מחתן בן", אמר לי, "הזמנתי את כל המשפחה לשבת אופרופ, ואין לי היכן לארח אותם. פרסמנו מודעות בכל השכונה שאנחנו מחפשים בדחופות דירות לשבת פרשת בשלח, והנה אנחנו עומדים כבר בערב שבת פרשת וארא, ועדיין אין כלום. אין דירה אחת. אתה יודע שבפרשת 'בשלח' משפחות רבות נוסעות להסתופף בצל האדמו"רים. דירות ריקות יהיו פה בשפע, אבל מה? אנשים פשוט שכחו מה זה לעשות חסד. פעם היה אחרת".

הצעתי לו הצעה פרקטית: "מדוע אינך פונה ישירות? ודאי יש שכנים שקיבלו ממך את הדירה שלך בשעה שהייתה להם שמחה. הרם אליהם טלפון ובקש שיחזירו לך טובה. זה דבר מקובל לחלוטין ומאוד הגיוני, ועדיף שבעתיים על מודעה תלויה על הקיר שאינה מחייבת אף אחד".

הוא עצר לחשוב לפני שענה לי...

"תראה", אמר, "אנחנו לא נותנים את הדירה. אף פעם. מעולם לא נתנו את הדירה לשבת לאף אחד מהשכנים. אבל יש לזה הסבר טוב מאוד: הדירה שלנו מושקעת מאוד. יש בה עציצים, פריטי נוי ודברים עדינים, אם תיכנס לשם משפחה שאיננה רגילה לבית כזה, יישברו דברים ויגרמו נזקים. לכן אנחנו פשוט לא יכולים".

ואז, באותה נשימה ממש, הוא חזר והתלונן: "אבל לשכנים שלי אין דירות מושקעות כמו שלי! אז למה הם לא נותנים?".

פרשת השבוע, סיפור חסידי, ושיעור בהלכה

קו השיעורים והתוכן של 'דרשו', עם מגוון רחב של תוכן תורני איכותי

***4992 077-2222-666**

מרן פוסק הדור בגילוי מרעיש: החזקת ספריו של מרנא החפץ חיים צבית מסוגלת להצלחה גדולה

שנים ארוכות נדפסו רבים מן הספרים בדפוסים ישנים, מהדורות שלמות אולו מן השוק ולא שבו לדפוס, וכל המבקש להעמיד בביתו נאלץ ללקט כרך אחר כרך. עתה נפתחת ההזדמנות להחזיק בבית את תורתו של מאור הגולה ומאיר עיני ישראל בשלמותה, בכרכים אחידים ומאירי עיניים, כמיטב המסורת של 'דרשו' בהקפדה על דיוק ועל נוחות הלומד.

לרגל הדפסת הסט החדש עם כל כתבי החפץ חיים, הגיעה משלחת 'דרשו' למעונו של מרן פוסק הדור רבינו הגר"מ שטרנבוך שליט"א כדי להתברך מפיו ולקבל את ברכת הדרך לרגל הדפסת הספרים, ומרן שליט"א אשר זכה לצקת מים על ידיו ולהיות תלמידו המובהק של הגר"מ שניידר זצ"ל - תלמידו של מרנא החפץ חיים זיע"א, העיד כי מקובל שהחזקת כל ספריו של החפץ חיים בבית היא: "א גרויסע סגולה" (סגולה גדולה).

בהמשך הוסיף מרן וחיידד כי לצד הסגולה בעצם החזקת ספריו של החפץ חיים, יש גם עניין מיוחד ללמוד בהם, וזאת סגולה לזכירה ולהצלחה גדולה בתורה.

להחיות את תורתו

הוצאת הסט היא תחנה נוספת בשרשרת מעמדים ומפעלים שכל כולם אומרים דבר אחד: להרבות את תורתו של רבינו, להאדיר את משנתו ולהקים מחדש את היכלו. בי"ד באלול תשפ"ו נפתח חלק ה' ב'משנה ברורה' אצל רבבות לומדי 'הדף היומי בהלכה'; בכ"ו בתשרי תשפ"ז תצא משלחת רבני 'דרשו' למסע תפילה בראדן ולחנוכת 'מת'בתא רבתא חפץ חיים'; ובח' בחשוון תשפ"ז יחלו רבבות בלימוד מסכת סוכה ב'עמוד היומי'. אותם ספרים שבים אל שולחן הלומדים. אשרי הזוכה להכניסם אצלו.

ביום ראשון הקרוב, כ"ד באלול תשפ"ו, יחול יומא דהילולא דהאי סבא קדישא, מרנא החפץ חיים זיע"א. השנה נפגש היום הזה עם היום הראשון של אמירת הסליחות, ותכונה רבה שוררת בכל רחבי העולם היהודי לקראתו: בבתי המדרש נערכים לאמירת דברים לזכרו, ובבתי רבים מבקשים לקבוע את היום הזה כיום של קבלה בלימוד תורתו. תשעים ושלוש שנים חלפו מאז נסתלק רבינו, ואף על פי כן דומה שדמותו הזכה אינה מתרחקת אלא הולכת וקרבה. ה'משנה ברורה' שלו מונח פתוח על שולחנות רבבות מבתי ישראל, וספרי המוסר שלו הפכו לספרי יסוד שאין יהודי שומר תורה ומצוות שאינו עוסק בהם.

ההתרגשות גדולה במיוחד לרגל השקת סט 'תורת החפץ חיים' מבית 'דרשו', ובו י"ח ספריו הקדושים של הכהן הגדול מאחיו שחיבר בקדשו, כרוכים יחדיו במהדורה חדשה ומפוארת, בתוספת מאות מראי מקומות, ניקוד ופיסוק מאירי עיניים, למען ירוץ בהם הלומד, ישמע חכם ויוסף לקח, דעת ויראת ה'.

כל הספרים כאחד

הספרים הכלולים בסט: 'אהבת חסד', 'אהבת ישראל', 'שפת תמים', 'שם עולם', 'בית ישראל', 'נדחי ישראל', 'מדות ומשקלות', 'חומת הדת', 'תורת הבית', 'תורה אור', 'צפית לישועה', 'מחנה ישראל', 'דבר בעתו', 'תפארת אדם', 'טהרת ישראל', 'גדר עולם', 'ליקוטי אמרים' ו'ספר המצוות הקצר'.

הסט המשלים את ספריו האחרים של החפץ חיים, ה'משנה ברורה', 'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון' שכבר יוצאים לאור על ידי 'דרשו' זה מכבר - יוצא להפצה ממש ביום ההילולא שיחול ביום ראשון הקרוב, והביקוש כבר עתה בשיאו.

נחטף מן המדפים: חלק ה' ב'משנה ברורה' נפתח בהצטרפות המונים, ובמשרדי 'דרשו' משיבים למאות פניות של גבאי בתי כנסת המוצעים רכישות מרוכזות

מי שנכנס בשבוע האחרון להיכלי בתי הכנסת ראה את התמונה במו עיניו. הכרכים החדשים נחטפים מן המדפים, ובשעת השיעור מבקש כל לומד למצוא לפניו ספר פתוח. גבאים זריזים כבר הקדימו והזמינו ב'דרשו' כמות נוספת של חלק ה', כדי שיימצאו ספרים די הצורך לכל המצטרפים החדשים, ובכמה וכמה בתי מדרש נפתחו

התחנה הראשונה בקמפיין 'להחיות את תורתו' יצאה לדרך בי"ד באלול תשפ"ו, ובימים שחלפו מאז מגיעים דיווחים מכל רחבי הארץ ומרחבי תבל על גל הצטרפות של המונים ללימוד חלק ה' ב'משנה ברורה' במסגרת 'הדף היומי בהלכה'. ההצלחה עלתה על כל התחזיות.

השער פתוח

בימים אלה שיעורים חדשים לצד השיעורים הקיימים.

הלכות פסח על בורין

חלק ה' פותח בפני הלומדים את הלכות הפסח לכל פרטיו ודקדוקיהן, הלכות שרבים מתיראים מהן ומעטים זוכים לדעת אותן על בורין. הלומד דבר יום ביומו, בסדר ובנחת, מגיע אל ליל הסדר הבא בסייעתא דשמיא כשהוא יודע את המעשה אשר יעשה ואת הדרך אשר ילך בה, וההזדמנות הזאת, לקבוע את ההלכות הללו בלב מתוך יישוב הדעת ולא מתוך דוחק הימים שלפני החג, אינה מזדמנת אלא אחת לכמה שנים.

ב'דרשו' מדגישים כי ההצטרפות פתוחה בכל יום ובכל שעה, אין צורך להשלים דבר, והדלת פתוחה לרווחה לכל המבקש לקבוע את ארחות חיו על פי ההלכה. כמו כמון הודגש כי מגידי שיעורים וכן לומדי השיעורים זכאים למעטפת סיוע הכוללת בין השאר ספרי משנה ברורה לרוב לומדי השיעור. דווקא בימי אלול, ימי החשבון וההתחדשות, נודעת לקבלה זו משמעות יתרה, והמצטרף עתה נכתב ונחתם ב'ספר הגיבורים' שיונח על הציון הקדוש בראדן. ההתחלה כבר נעשתה. המקום שמור גם לך.

נערכים למסע הקודש: גדולי וצדיקי הדור שליט"א כבר אישרו את השתתפותם במסע התפילה לראדן

ההכנות למסע הקודש לראדן נכנסות לשלב מתקדם, ורבים מגדולי וצדיקי הדור שליט"א כבר אישרו את השתתפותם במשלחת רבני 'דרשו' ומרביצי התורה שתצא בכ"ו בתשרי תשפ"ז לתפילה על ציונו של האי סבא קדישא ולחנוכת הבית של בניין 'מתיבתא רבתא חפץ חיים' דראדן, לאחר שיקום מבנה הישיבה ושחזור פריטי הקודש ששימשו בה.

ההתרגשות בשיאה. בהיכלי 'דרשו' עמלים בימים אלה על סדרי המסע, על מעמד התפילה בציון הקדוש ועל חנוכת הבניין ששוקם ונבנה מחדש, במקום שממנו יצאה תורה והוראה לכל קצווי תבל. יחד עם המשלחת יעלה 'ספר הגיבורים' ובו שמות רבבות הלומדים, וזעקת התפילה תישא את שמם של כל העוסקים בתורתנו של רבינו. פרטים נוספים פורסמו בקרוב בעזהשי"ת.

להרשמה ב'ספר הגיבורים': קו התוכן *4992
| טופס 'דרשו' בעמדות 'נדרים פלוס' |
radin@dirshuglobal.org

שלושים אלף גיבורים: 'ספר הגיבורים' מתמלא בקצב מסחרר לקראת מסע התפילה על הציון הקדוש בראדן

שלושים אלף שמות כבר נרשמו ב'ספר הגיבורים', ועוד היד נטויה. מדי יום מתווספות שורות חדשות של לומדים המקבלים על עצמם את הלימוד היומי ומבקשים שיישאו את שמם לתפילה על ציונו של מרנא חפץ חיים זיע"א, וב'דרשו' מספרים כי הקצב הולך וגובר ככל שמתקרב מועד המסע.

קוויטלך של גדולים

גם גדולי ישראל שליט"א רושמים 'קוויטלך' ומבקשים לצרפם אל הספר, ובכך פתוחה הדלת לכל יהודי לעמוד באותה שורה ממש, ולהיזכר לטובה במקום שממנו יצאה תורה והוראה לישראל.

פתוח לכל

כל המצטרף ללימוד חלק ה' ב'משנה ברורה' ב'הדף היומי' בהלכה, והמקבל על עצמו את 'העמוד היומי' עם תחילת מסכת סוכה בח' בחשוון תשפ"ז, נכתב ונחתם ב'ספר הגיבורים' ושמם עולה לתפילה עם בני ביתו. אין צורך להשלים דבר, והדלת פתוחה לרווחה.

מתניתא דמר

בשיאו של מעמד התפילה, במסע גדולי ישראל שיערך בעזהשי"ת בכ"ו בתשרי הבעל"ט, יונח הספר על הציון הקדוש, ומרנן ורבנן שליט"א יזעקו עליו בתפילה ובתחנונים 'מתניתא דמר קא מתנינן', סגולה עתיקה שמקורה בגמרא (בבא מציעא פה, ב), שהצדיק בעצמו פועל ישועה עבור העוסקים בתורתו.

השורות מתמלאות. אשרי מי שיימנה עם הגיבורים.

הסכין המבורכת בברכה המיוחדת של פוסק הדור
מרן רבי משה שטרנבוך שליט"א - מרא דארעא קדישא

"התורמים לעזרת אחים יזכו לפרנסה בשפע גדול

בשנת תשפ"ז

שותפים

עם "עזרת אחים"
בחלוקת אוכל מבושל
לסעודות החג
לחולים ונזקקים

וזוכים

והסכין ושפע הפרנסה
בדרך אליכם הביתה

150
לחודש

ב"סכין לפרנסה בשפע גדול"
הסכין המבורכת בברכה המיוחדת של מרן פוסק
הדור הגאון האדיר רבי משה שטרנבוך שליט"א

גם אתם יכולים לזכות לנס בפרנסה בשפע
ולשנה טובה ומתוקה, התקשרו עכשיו לעזרת אחים

1800-999-000

ניתן לתרום גם דרך נדרים פלוס

מקבלים. אור חדש בלימוד

מהדורה
מומלצת
ע"י גדולי המקובלים

לימוד הקבלה מואר בשבילך!

21 ספרי 'מכלול תורת האר"י' בהוצאה חדשה, מורחבת ונגישה (מבית היוצר של "נחמד למראה") גזרתם הבהירה תאפשר לך להתמקד בתוכן העצום, הטמון בכתבי האר"י הק' ללא הסחות דעת. מהדורת יפה מראה - מאירה לך את הלימוד בבהירות והרחבת הדעת.

**יפה
מראה**
אור חדש בלימוד

לקבלת דוגמית חינם/לרכישה: 0533152498

רבים וטובים שיזכו להגות במאמרי 'מדרגת האדם' העידו שהרגישו עליה והתעלות מעמקות ומרוממות המאמרים, מגילוי עורמות היצר ומדרכי השגת המעלות שניתן למצוא בו

הספר המופלא 'מדרגת האדם' למרן הסבא מנובהרדוק זצוק"ל
רואה אור מחדש, ומתקבל בהתרגשות בהיכלי התורה והיראה

בשורה טובה לשוחרי תורת המוסר בכלל ולתורת נובהרדוק בפרט: ספרו הידוע של מרן הסבא מנובהרדוק זצ"ל 'מדרגת האדם' יצא לאור כעת במהדורה חדשה, עם הוספות רבות וחשובות בס"ד. את מאמרו הנפלאים הרצה מרן הסבא זצ"ל בהיכלי ישיבותיו הרבות שהיו פזורות ברחבי רוסיה ואוקראינה. לפני פטירתו כינס מרן הסבא זצ"ל את תלמידיו המובהקים והרצה בפניהם את עיקרי שיטתו הרוחנית הגבוהה. התלמידים, שהיו מורגלים בדבריו, העלו על הכתב את מאמרו, ולאחר מכן הגישו את הנכתב בפני מרן הסבא זצ"ל שעבר על הדברים, הגיה ותיקן, עד שהדברים נכתבו לשביעות רצונו. אותם מאמרים יצאו לאור בתחילה בחוברות, ולאחר השואה, חתנו של מרן הסבא זצ"ל הגאון רבי אברהם יפה'ן זצ"ל הוציאם בספר אחד, ולאחר מכן הספר יצא בכמה מהדורות.

כעת הספר יוצא לאור במהדורה חדשה ומאירת עיניים ע"פ המהדורה הראשונה הנ"ל, עם תיקוני טעויות, הוספת מ"מ רבים, הארות והערות ועוד הוספות רבות. בתחילת הספר הובא מבוא נרחב על מהלך ההדרת הספר ועל מהותו של הספר. כמו כן הובא בו מאמר נפלא על תולדות חייו הסוערים של מרן הסבא זצ"ל, עבודתו בקודש והקמת עשרות ישיבות ברחבי רוסיה ואוקראינה בכלל ובימי מלחמת העולם הראשונה בפרט.

הספר מכיל י"ב מאמרים על עיקרי עבודת האדם בעולמו, ובהם נידונים ענייני אמונה ובטחון, תיקון המידות, בירור המידות, תשובה, לימוד המוסר בהתפעלות, מעלת ועבודת החבורה בעבודת ה', מעלת ואופני זיכוי הרבים ועוד נושאים רבים.

רבים וטובים שיזכו להגות במאמרי 'מדרגת האדם' העידו שהרגישו עליה והתעלות מעמקות ומרוממות המאמרים, מגילוי עורמות היצר ומדרכי השגת המעלות שניתן למצוא בו.

מן הראוי לציין את עדותו הנדירה של הגאון רבי נפתלי טרופ זצ"ל בעל חידושי הגר"ט לספר ולמחברו, כפי שנשמעה מפי תלמידו המובהק של מרן הסבא זצ"ל הגה"צ רבי יצחק וולדשיין זצ"ל ה"ד, שאף היה זה שהעלה על הכתב את רוב מאמרי 'מדרגת האדם' מפי מרן הסבא זצ"ל:

"וכפי ששמעתי ע"כ עדות נאמנה מהגה"צ רבי יצחק וולדשיין השרשב'ר זצ"ל ה"ד, ששמע מהגאון רבי נפתלי טרופ זצ"ל, שאמר על ה'מדרגת האדם': שכל כך הצליח הסבא זצ"ל למצוא ולהמציא את כל המקום לטעות שיש במהלך החיים של האדם - בין מצד התורה ובין מצד המילי דעלמא!" (קובץ שיחות מוסר להגה"צ רבי גרשון ליבמן זצ"ל).

יש מן העניין לציין עוד עדות נדירה על כח השפעתו של מרן הסבא זצ"ל, את עדות הגאון הקדוש רבי אברהם יעקב גורדון זצ"ל, מנהל רוחני בישיבת תורת חסד בבריסק ובעוד ישיבות, ומלפנים היה אב"ד בק"ק פינסק, כפי שכתב בהקדמת ספרו:

"ואני מכיר טובה לנשמת מו"ר הצדיק הג' המייסד ישיבת נאווארידאק, שזכיתי להיות בביתו באמצע המלחמה העולמית, שמו מהרה"ג הצדיק ר' יוזל זצ"ל בגן עדן נשמתו, והייתי בביתו שלוש שנים, ואי אפשר לשער גודל ערך מה שקבלתי ממנו מדברי קודשו, שהיה כח נורא בדבריו ולהפוך דעת האיש מקצה אל קצה" (נפש חיה, עמוד ח. הספר נדפס בסוף ספר תורת אברהם).

את הספר החדש ניתן להשיג ברשת 'אור החיים' ובחנויות הספרים המובחרות. לפרטים נוספים ניתן לפנות למו"ל: 0504116403 או במייל: md050411640@gmail.com

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
חדש! ניתן להירשם בכל עמדות נדרים פלוס, טופס 'דרשו'

להתעלות במדרגות האדם השלם

דירשני

ספר חובה
לכל המעוניין
ביישום העבודה
המוסרית בשלמות!

מאמרי מרן הסבא
מנובהרדוק זצוק"ל העמוקים,
יוצאים כעת לאור
במהדורה חדשה,
בהדפסה מהודרת ומפוארת
ע"פ המהדורה הראשונה
שיצאה לאור בחיי
מרן הסבא זצוק"ל,

תיקוני טעויות רבים,

הוספת מראי מקומות רבים,

ועוד הוספות רבות וחשובות.

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: ספרי אור החיים
לפרטים נוספים: 050.411.6403

סיפר חתנו של החפץ חיים, שפעם נסע עמו בכרכרה, ובסוף הנסיעה שילם לעגלון את דמי הנסיעה. ואז פונה אליו החפץ חיים ושואל: 'מה עשית?'. הלה נבהל, שמא עשה דבר שלא כשורה. ומיד המשיך הח"ח: 'למה שילמת לעגלון את הכסף?'. "כי חייבים לו שכר טרחה על עבודתו", השיב. ממשיך הח"ח ושואל: 'אבל למה שילמת לו?'

כשמרנא ה'חפץ חיים' זיע"א יצא בריקוד בשובו מהמקווה בערב שבת

הרב בנימין בירנצוויץ

"ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך" (דברים ל', י"ט)

אנו עומדים בפרשת נצבים, השבת שלפני יום הדין, שבה אומרת התורה: 'ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך'. ציווי זה ממשי ונוגע לנו במיוחד בימים אלו, שעומדים אנו בפני המשפט, ועל כן יש להתבונן בו ולראות כיצד רוצה התורה שנזכה ל'ובחרת בחיים'. שאלו את מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל: בימים ההם, בתחילת הישוב היהודי באמריקה, היה קשה מנשוא למצוא מקום עבודה שאפשר יהיה שלא לעבוד בו בשבת. אנשים היו מחליפים כחמישים ושניים מקומות עבודה בשנה, כמנין שבתות השנה, שכן בכל שבוע פיטרו אותם משום שלא הסכימו לעבוד בשבת. ואם כן, מדוע לאחר מסירות נפש שכזו יצאו רוב ילדיהם של אותם יהודים לתרבות רעה, ולא זכו הוריהם בזכות מסירות נפשם לדורות ישרים ומבורכים?

השיב להם הגאון זצ"ל, שבפרשת השבוע כתוב התירוצך לכך. נאמר: 'ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך', ולכאורה יש לשאול: אם בחרת בחיים, בודאי שתחיה אתה וזרעך, ומה בא הכתוב לחדש? ויתרה מזו, מדוע צריך להזכיר כאן את 'זרעך', הרי גם עליהם קיימת הברכה, שאם יבחרו בחיים יזכו אף הם ל'למען תחיה', ומדוע נכללו שניהם בברכה אחת?

והביאור הוא, שהחיוב של 'ובחרת בחיים' הוא באופן ש'תחיה אתה וזרעך', דהיינו שתקיים את המצוות בשמחה ובעונג כאלה, שגם זרעך יבינו שזוהי הבחירה בחיים עצמם, שהם הילדים יראו את שמחת המצוות ומשיכו בדרכך. אבל אין די בקיום מצוות באופן של 'לצאת ידי חובה', ואפילו אם הדבר בא במסירות נפש של ממש, שכן בדרך זו לא יעבור קיום המצוות לזרעך.

סוד ההצלחה

ולכן אמר הגאון רבי משה זצ"ל, שבאמריקה אמנם מסרו אנשים את נפשם על קדושת השבת, אלא שבכל פעם שחזרו לביתם לאחר שפיטרו אותם מהעבודה משום שלא הסכימו לעבוד בשבת, הם הגיעו הביתה מיואשים ומדוכדכים. בכך העבירו לבניהם אחריהם

את התחושה כמה קשה לשמור על מצוות ה'. אילו היו שבים לביתם בשמחה ומודיעים קבל עם ועדה על השמחה שפיטרו אותם בגלל שמירת השבת, היו זוכים לדורות ישרים, שכן בניהם היו רואים את הוריהם שמחים בעשיית המצוות. אם אנו רוצים לזכות ביום הדין ל'ובחרת בחיים', עלינו לקיים את המצוות באופן שנזכה בו את הרבים, שנראה להם מהי שמחת עשיית מצוה, מהו עונג לימוד התורה, מהו האושר של קרבת ה' בתפילה בכונה ובדבקות. מאידך, כמה עלינו להיזהר שלא לעשות את המצוות כ'מצות אנשים מלומדה', בלא חיות, מתוך טורח ועייפות, שהרי בכך נכשיל את הרואים אותנו, שיסברו כי אין טעם ושמחה במצוות ה'. כמה יש להיזהר שלא לזלזל בתפילה, שלא לדבר בשעת התפילה ובשעת קריאת התורה, כי בזה אנו מעבירים לאחרים את צורת עשיית המצוה ומכשילים אותם, ה' ירחם. כמה יש להזהר בכל פעולה שאנו עושים, שלא נכשיל בה את הרבים ח"ו. אם נרצה לזכות ביום הדין ל'ובחרת בחיים' - נקבל על עצמנו לקיים את המצוות באופן של 'למען תחיה אתה וזרעך', לזכות את הרבים על ידי עשייתנו, ולא ח"ו להחטיא ולהכשיל אותם על ידה.

שמחת עולם

ביום ראשון בשבוע הבא יחול היארצייט של הסבא קדישא מרנא

שנתן לו עוד שמחה וסיפוק בחיים.

ממתין ללבנה

בספר 'מאיר עיני ישראל' (ח"ד) מובא סיפור נפלא שסיפר רבי משה דבראשווילי זצ"ל, זקן חכמי יהדות גרוזיה, שהיה תלמיד ישיבת ראדין, וכך סיפר: בשנות לימודי בשיבה למדתי פעם משמר בליל שישי במשך כל הלילה. עזבתי את בית המדרש בשעה מאוחרת מאד ללכת לחדרי, ובחוף שרר קור סוער ושלג שלא פסק לרדת. כשעודני ממחר בדרכי, הבחנתי לפתע מרחוק בדמות אדם המהלך ברחוב הלון ושוב, ומדי פעם מרים ראשו לעבר השמים. מראה כזה של אדם המשוטט ברחוב בשעת ליל כה מאוחרת, כשהשלג יורד והקור עז כל כך, הטיל בי פחד של ממש, וכמעט החלטתי לשוב תיכף על עקבותי אל הישיבה. אך בכל זאת התחזקתי והמשכתי בדרכי. כשהתקרבתי ראיתי להפתעתי, כי הדמות אינה אלא מרן החפץ חיים. כשראני, גער בי בחזקה: 'באמצע הלילה ובקור שכזה? לך מיד לחדרך לישון!'

רצתי מיד לחדרי, שהיה בביתה של אחות החפץ חיים, שהיתה מכלכלת אותי בכל ואצלה היה מקום אכסניתי. בבוקר סיפרתי לה את המעשה, וכשראתה כי אני מתפלל עד מאד על מעשהו של החפץ חיים, אמרה לי: 'מה אתה מתפלל? זה שלושה לילות שהוא מסתובב בחוף בקור ובשלג ומחכה שהלבנה תתגלה, כדי שיוכל לברך עליה את ברכת הלבנה!'

החפץ חיים ביקש וביקש לקיים עוד מצוה, עוד יהלום... הוא הרגיש שבכל מצוה הוא מכניס עוד יהלום לכיסו, ועל כך לא ויתר.

כך התהלך החפץ חיים הקדוש לפני האלוקים בכל דרכיו, בעשיית מצוות ה' בשמחה גדולה, בחיבה ובהרגשה של עבד הזוכה לשמש את אדונו מלך מלכי המלכים בכל רגע, ומתעשר עד אין סוף מאוצרות המלך. זו הסיבה שהיה אדם מאושר ושמח בכל שנות חייו. הגאון רבי אביעזר פילץ שליט"א הביא בשם הח"ח שאמר: 'אם אדם הצליח להרגיש שהוא עומד לפני הקב"ה, הוא כבר מאושר'. מי שמרגיש בתפילה שעניניו זולגות דמעות מתוך הרגשת דבקות בהקב"ה, אין מאושר ממנו.

לעילוי נשמת מרת אורה בת ר' משה חיים ע"ה

החפץ חיים הקדוש זיע"א. אחד הדברים שאפשר ללמוד מאורח חייו של מלאך אלוקים זה, שהיה מתהלך בין אנשים כאן בעולמנו, הוא שמחת המצוות שלו. לא יאומן איזו שמחה היתה לחפץ חיים בכל מצוה ובכל לימוד שעשה.

הוא הרגיש בכל מצוה ובכל לימוד תורה את קרבת ה', הבין והעריך את ערכו של כל מעשה מצוה ושל כל מילה מלימוד התורה שהיא נצח, ולכן היתה לו שמחה עצומה בעשיית המצוות ובלמוד התורה. הוא ידע, שקיום מצוות בלי לשמוח על הזכות העצומה שיש בכל לימוד תורה ובכל מצוה, הוא חסרון גדול ועיקרי בעבודת ה'.

חתנו של מרן החפץ חיים הגאון רבי מנחם מנדל זקס זצ"ל היה מספר שהחפץ חיים היה מרבה להתוודות בינו לבין עצמו לאחר עשיית מצוה, וכך היה אומר: 'ישראל מאיר, ישראל מאיר, קיימת מצות לולב, קיימת מצות מצה וכו', אבל למה לא קיימת מצות לעבוד את ה' בשמחה!'

ביומו תתן שכרו

פעם אחת ראה הרב זקס זצ"ל את החפץ חיים שב מן המקוה בערב שבת כשהוא רוקד ושמח. הוא היה בטוח שהחפץ חיים רוקד על כי זכה להתקדש ולהטהר בטבילה לכבוד השבת, ניגש אליו ושאלו על שמחתו. אמר לו החפץ חיים, שהוא שמח על כי זכה לקיים מצות 'ביומו תתן שכרו' לעגלון שלקח אותו מהמקוה לביתו, ונתן לו את שכרו מיד. עוד סיפר חתנו של החפץ חיים, שפעם נסע עמו בכרכרה, ובסוף הנסיעה שילם לעגלון את דמי הנסיעה. ואז פונה אליו החפץ חיים ושואל: 'מה עשית?'

הלה נבהל, שמא עשה דבר שלא כשורה. ומיד המשיך הח"ח: 'למה שילמת לעגלון את הכסף?'

"כי חייבים לו שכר טרחה על עבודתו", השיב.

ממשיך הח"ח ושואל: 'אבל למה שילמת לו?'. והוא עונה: 'כי הוא טרח בשבילנו'.

המשיך הח"ח לשאול: 'אבל למה אתה משלם לו?'. ועונה לו: 'כי כך סיכמנו, ששכרנו אותו לנסיעה תמורת תשלום'. ואז אמר לו הח"ח: 'שילמת לו משום שכתוב "ביומו תתן שכרו". ומדוע לא תרגיש הנה קיימתי עוד מצוה, עוד רצון ה', זכינו עוד להתקרב להקב"ה'. זה מה

בזכות התורה ולומדיה

מאות אלפי יהודים כבר זוכים להתקדם מדי יום בידיעת התורה
באמצעות התוכניות השונות של 'דרשו' אל תישאר מאחור!

לפרטים והרשמה גש לעמדת נדרים פלוס

היהודי הטוב התעקש וצעק: "הוא לא גנב! עזבו אותו!". הם לא התרשמו מהצעקות, ורק ענו לו בשקט ארסי: "אתה עוד תשלם על דבריך". רק אז 'נפל לי האסימון', כי אלו אינם סחטנים פשוטים אלא אנשי הק.ג.ב. שמנסים להיפטר ממני

כיצד נמלט הגאון רבי יצחק זילבר זצוק"ל מלוע המשטרה החשאית ברחובה של טשקנט, ומה ביכולתו של יהודי לתקן בימים ספורים כשאינו בידו זמן לחשבון נפש עמוק

הרב צבי גטקור

"וְשִׁבְתָּ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים ל', ב')

מי לא מכיר את המשל עם כת הליסטים שחבשם המלך בבית האסורים. חפרו מחתרת, פרצו וברחו, ואחד מהם נשאר ולא ברח. בא שר בית הסוהר והכהו במקל, אמר לו: קשה יום, הלא המחתרת חתורה לפניך, ואיך לא מיהרת הימלט על נפשך. והנמשל: המחתרת היא התשובה, ובה אפשר להימלט מפחת המעשים, ומי שאינו בורח בה גדול עונו. כי הלא התשובה לפניך, קלה לביצוע, ואיך לא מיהרת הימלט על נפשך.

ויש להבין במשל, מדוע שר בית הסוהר הכהו במקלו וצעק עליו 'קשה יום'. הלא אלו שברחו וייתפסו יקבלו עונש נוסף על בריחתם, ומדוע מי שלא ברח מקבל עונש על כך שלא ברח. והתשובה: מי ששם אותם בבית הסוהר הוא המלך, והוא האחראי להעניש את החוטאים. כרגע זה רק מעצר, והעונש שמחכה להם כבד מנשוא. בא שר בית הסוהר ורואה שהליסטים שנשאר בפנים אינו מבין מה העונש שמחכה לו, והוא חושב שהכלא הוא כבר העונש.

לו חכם ישכיל ויבין מה העונש המצפה לו, היה גם הוא בורח בלי חשבונות.

כן הדבר לגבי מצוות התשובה. מי שאינו בורח אל התשובה, אות הוא שלא הפנים והבין כמה גדול עונו וכמה חלילה עונשו גדול.

מעשה בכייס

הגאון רבי יצחק זילבר זצוק"ל מספר בספרו 'להישאר יהודי' על גלותו ורדיפתו ברוסיה הקומוניסטית.

בינות למעשי ההוד המרובים מסתתרת אנקדוטה כאילו סתמית, עוד נס משרשרת הניסים שבהם הצילו השם יתברך מיד רודפיו. היה זה בתחילת 'תקופת טשקנט', שנים עשרה השנים שבהן שהה בעיר טשקנט שבאוזבקיסטן, שאליה ברח מביתו שבקאזאן עקב רדיפת השלטונות אחריו כמי שעסק בהרבצת תורה.

הסתתרותו עלתה יפה מספר חודשים. כל יום היה שוהה בבית משפחה אחרת, וכך היה בטוח כי עקבותיו לא נודעו למשטרה

החשאית. אט אט התעמעם הפחד מעט, עד היום שבו עלה כרגיל על הרכבת החשמלית בעיר.

כשבא לרדת באחת התחנות נצמדו אליו שלשה אנשים. אחד מהם הרים את ידו של ר' יצחק כלפי מעלה, כאילו תפסו בשעת מעשה, וצעק: 'גנב! החזר לי את חמישים הרובל!'

'חמישים רובל?' שאל ר' יצחק, 'איזה? למה?'

ואז התערבו שני האנשים הנוספים ואמרו: 'כן, אנחנו בעצמנו ראינו כיצד אתה מכניס את ידך לכיסו ומוציא משם חמישים רובל. תפסנו אותך.'

'אני? צעק ר' יצחק, 'אני לא גנבת'. 'אתה כן גנבת', צעקו בחזרה, 'ואתה בא איתנו עכשיו לתחנת המשטרה, לא נוותר.'

אט אט, כרגיל, התאספו סביב הוויכוח אנשים רבים, שצעקו גם הם: 'גנב!', 'תפסו את הגנב!'

וכך החלה לנוע התהלוכה, כשר' יצחק ההמום והמבוויש במרכזה. ניסיתי לחפש, סיפר ר' יצחק, בכייס איזה רובל לרפואה, כדי שאתן להם ויעזבו אותי לנפשי, אך כמובן שלא מצאתי בו כלום, על אחת כמה וכמה חמישים רובל, סכום עתק לדידי.

דאגתי לא הייתה באותם רגעים על חמישים הרובלים שמנסים לסחוט ממני, אלא כיצד אימנע מלהגיע לתחנת המשטרה,

אותה משטרה שממנה אני נמלט וגולה מביתי זמן כה רב. אך הם לא נתנו לי זמן רב לשהות ולחטט ולחפש. תפסו אותי וגררו אותי, וסביבם ההמון הנוהה אחר הגנב הנתפס. אוי לאותה בושא, אוי לאותו פחד.

במהלך התהלכה צדו עיני את הרב שמעיה מריאנובסקי, וצעקתי אליו: 'הרב, בבקשה, תלווה לי חמישים רובל והצל אותי'. ור' שמעיה רץ תכף לביתו, וחזר עם חמישים רובל ונתן לי אותם.

אך כשניסיתי לתת אותם לשלשת הסחטנים הללו, הם דחו את הכסף ואמרו: 'תחזיר את השטרות שגנבת, לא משהו אחר, שמענת?'.

'אבל מה זה משנה? קחו חמישים רובל ותעזבו אותי לנפשי', התחננתי. והם ענו בעיקשות: 'לא', והמשיכו לגרור אותי ברחובה של העיר. מוזר. אבל הם לא הסכימו לקחת את הכסף.

יהודי מן השוק

וכך המשיכה התהלכה, כשרבים סובבים אותנו ושחים בהתרגשות על הגנב המובל לבית הסוהר. כשעברנו סמוך לשוק המקומי יצא לעברנו יהודי יקר, תופר הכובעים האזורי, שלדעתי אפילו לא הבין באיזו צרה אני נמצא, ורק בא לחלצני מהבושה והחרפה.

הוא ניגש אליהם וצעק בקול: 'עזבו אותנו, אני מכיר אותנו, לא יתכן שהאדם הזה גנב'. אך הם לא עזבו, וטענו נגדו בתוקף: 'הוא גנב, אנחנו ראינו'.

אך היהודי הטוב התעקש וצעק: 'הוא לא גנב! כנראה אתם הגנבים שמנסים לסחוט אותנו. עזבו אותנו!'.

הם לא התרשמו מהצעקות, ורק ענו לו בשקט ארסי ובקור רוח: 'אתה עוד תשלם על דבריך'.

רק אז נפל לי האסימון, כי אלו אינם סחטנים פשוטים אלא אנשי הק.ג.ב. שמנסים להיפטר ממני בדרך של טפילת האשמות, הדרך האהובה עליהם, שבה גם מראים לקהל: הנה תפסנו 'רב גנב'...

הפחד האמיתי

ברגע שהבין כי על אף טענותיו אין הם מתכוונים לעזוב אותי, טען להם היהודי בתוקף כי אין כל סיבה שימשיכו לגרור אותי ברחובה של עיר, שהלא יש כאן בשוק תחנת משטרה מקומית קטנה.

אך הם, שכוונותיהם לא היו תמימות, התעקשו להמשיך ולהוליכני למרכז העיר, לתחנת המשטרה הגדולה.

והוא מנגד דיידה אחריהם ברגליו הכושלות וטען בתוקף: 'קחו אותנו למשטרה כאן!', ולהם לא היה מענה לטענותי, ולמול כל המלווים המתבוננים בחילופי הדברים נאלצו להוליכני אל התחנה הקרובה. בשעה טובה הסתיים המסע המביך והמביש, ונכנסנו בשערי תחנת המשטרה.

היו שם עשרות אנשים וביליל צעקות: 'גנב!', וכנגדם היהודי הטוב

שואג, יחד עם עוד מהמצדדים עימו: 'הוא לא גנב, אני מכיר אותו!'. השוטר האחראי קם ממקומו, הורה לשוטרים לתפוס אותי, ולכולם, כולל לשלשת שוטרי החרש, לצאת החוצה עד לבריור העניין. ברגע שהצליח לסגור את הדלת הראשית ולהשקיט את ההמולה, ערך עלי חיפוש, ומשלא מצא מאומה פתח את הדלת האחורית וסימן לי שאני משוחרר. ברגע כמימרא נשאתי חיש את רגלי ונמלטתי משם, כל עוד נפשי בקרבי...

לאחר מכן חשבתי על התגלגלותו של הנס הפלאי הזה: כנראה השוטר המקומי האמין דווקא ליהודי היקר המקומי והמוכר, וסיים את הסאגה מהר כשהוא משלחני חופשי, לפני שהבין ששוטרי חרש הם שבישלו לי את הסיפור..."

עד כאן הסיפור, שמזכיר מאוד את התמונה שבמשל: 'הלא המחותרת חתורה לפניך, ואיך לא מיהרת הימלט על נפשך'. לא מהמעצר ומהעונש על גניבת 50 רובל חשש הרב זילבר. החשש היה ממה שמצפה לו כשייסגרו הדלתות ותוטח בפניו ההאשמה החמורה מכל - הפצת תורה ויהדות מאחורי מסך הברזל הבולשביקי!

חתירה מתחת לכסא הכבוד

אבל יש כאן עוד משהו. רבים עומדים מעט בחוסר הבנה: מה הם ימי הסליחות? ימי בקשה או ימי וידוי? מה הרעיון, בקשות או וידויים? מה העיקר?

ובכלל, איך אפשר בימים בודדים לתקן את כל השנה כולה? הלא לתשובה אמיתית צריכים לכאורה חשבון נפש מעמיק ונוקב, וסדרת קבלות ותיקוני תשובה לכמה שנים קדימה.

אכן, כל הדברים נכונים, ולכל עניין יש את מקומו וחשיבותו. מבואר במשנ"ב בתחילת הלכות ראש חודש, לעניין 'תפילת יום כיפור קטן', כי בכל יום אחרון יש אפשרות לתקן את כל מה שעבר: ביום האחרון של החודש, לתקן את כל החודש, וביום האחרון של השנה, לתקן את כל השנה.

ואם כך יעשה, הרי בוודאי, מסיים החפץ חיים, יום ראש החודש יהיה זמן כפרה לכל תולדותם, וראש השנה יגזרו בו סליחה ומחילה ושנה מתוקה.

אבל איך אפשר ביום אחרון אחד להספיק ולתקן את הכל? כאן יש מקום לכוחה של התפילה.

אדם יכול להיות תפוס בידי שלשה שוטרי חרש, ומובל לתוך לוע תחנת המשטרה אשר מאימתה הוא בורח, וברצות ה' הוא נמלט ממנה.

"כי יעזור ה' לשבים, כאשר אין יד טבעם משגת".

נכון, אין בידינו זמן לתשובה עמוקה, אבל יש בידינו זמן להימלט, לברוח במחתרת.

כוחה של תפילה, של בקשה ותחנונים. כשנזעק ונתפלל מכל הלב 'השיבנו ה' אליך ונשובה', הרי השי"ת ברחמינו יזכנו ויחתור לנו חתירה מתחת כסא כבודו, יותר מכוחותינו וחזרתנו, וישיב אותנו אליו בתשובה שלמה.

אולי זה יישמע מוזר. אך כל נבחן שנכנס לבית המדרש אני נעמד מולו קומתו לא רק בגופי אלא בעיקר בליבי. אני עומד משתומם ונפעם למול נבחני 'דרשו'... אנשים מתמסרים ומקבלים עליהם עול תורה כל אחד כפי יכולתו, זה ממש מדהים ומרגש

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים נבחני 'דרשו'

הרה"ח אהרן כהן

בימים אלו ניצים אנו על פתחם של ימי ראש השנה, עשרת ימי תשובה, יום הקדוש - יום הכיפורים, וכמובן תקוותו של כל אחד היא ליזכות להיכתב ולהיחתם לשנה טובה ומתוקה.

אחד מהמהלכים הידועים מפי צדיקי הדורות כסגולה וכדרך מוכחת ליזכות לכתיבה וחתימה טובה הוא להיות ממזכי הרבים. כאשר ידוע שזכות זיכוי הרבים, עומדת ומסייעת בשעת הדין לחיים טובים ושלוש.

השנה בהשגחה עליונה משתלבים כל הדברים ביחד באופן מיוחד ונעלה. בתקופה זו יוצא 'דרשו' במסע היסטורי: להחיות את תורתנו! מהלך ייחודי כחלק מהחזון הרחב שמוביל נשיא 'דרשו' הג"ר דוד הופשטטר שליט"א. מהלך שיתחיל מהחפץ חיים ותורתו, דרך ראדין, התפילה וחנכות הישיבה המשוחררת, ועד להצטרפות בפועל למסלולי הלימוד של דרשו.

כל תחנה בקמפיין הנרחב שמוביל 'דרשו', מהווה כלי משמעותי של חיבור והנעה, לעודד יהודים להצטרף ללימוד, להירשם ולהיות חלק ממשפחת לומדי דרשו. ובמילים פשוטות; יש כאן תקופה מיוחדת מאוד עבור דרשו בפרט ועבור העולם היהודי בכלל, רצף של כמה נקודות שיא משמעותיות, המתחברות יחד למהלך אחד גדול של תורה, חיבור והתחדשות, ובעיקר להזדמנות יוצאת דופן להביא עוד ועוד יהודים אל מעגל הלימוד של דרשו.

וכאן יש לציין נקודה פשוטה אך יסודית. לצד כל הקמפיינים המובילים מבית 'דרשו' שברוך השם מוכיחים את עצמם, רוב רובם של המצטרפים למסגרות דרשו איתם שוחחנו במסגרת הראיונות והשיחות על דרכי לימודם ציינו והזכירו את העידוד והדברון שקיבלו מחבר או בן המשפחה הזוכה להיות חבר ב'דרשו' או מילת חיזוק ששמעו מרכז 'דרשו' במוקד המבחנים שם ניגשו בהיסוס מה לנסות ולטעום, מבחן דרשו מהו.

והדברים מחייבים כל אחד ואחד מאיתנו. בידיו של כל אברך או בחור, בידיה של כל אם או אחות, להשפיע על הסובבים אותם לטוב ולמוטב, וצריכים אנו לנצל את הכח כדי להרבות בזיכוי הרבים, ולא חלילה להיפך.

לשמע ולהבין איך עובדת מהפכת 'דרשו' בשטח, ובעצם איך כל אחד יכול לזכות לזכות את הרבים בלימוד וידעית התורה וההלכה. פנה להרב יוסף אייזן, אמרו לי במשרדי 'דרשו'. רבי יוסף משמש כרכז במוקד חדש יחסית בשכונת 'רמת אברהם' בבית שמש. מספר הנבחנים אצלו נמצא בעלייה מתמדת בכל המבחנים והתוכניות בליעה"ר. כה ייתן ה' וכה יוסיף.

איך הכל התחיל? בקשנו להתחיל את השיחה.

זכות ראשונים שמורה לידידי רבי יעקב דזיאלובסקי. מיד כאשר הגיע לגור בשכונה המתפתחת והבחין שעדיין אין מוקד מבחן של 'דרשו', הוא החליט שאסור שיקרה כדבר הזה. בירורים ראשוניים העלו שיש ציבור הנבחן בכל חודש, אך פשוט נודד לשכונות אחרות מרוחקות, פנייה ובקשה ל'דרשו' הניבה תשובה חיובית באופן מיידי. רבי יעקב פנה לגבאי ומתפללי בית המדרש 'מתמידים' שברוחב ליבם השכילו לעמוד לימין כלל הלומדים בשכונה, וכך נהיה הדבר למציאות. ברור שעצם פתיחת מוקד במקום קרוב ונגיש גרם לעוד לומדים להצטרף בס"ד. בהמשך, לבקשתו נכנסתי למלא את מקומו, כשברוך השם, הדבר הולך ומתחזק בכמות ובאיכות.

למה כוונתך שהמוקד הולך ומתחזק? בקשנו לשמוע פרטים.

ברוך השם בכל סוגי המבחנים ניכרת עלייה ההולכת ומתחזקת.

בקשנו לשוחח עם רכז מוקד מבחנים שנפתח בשנים האחרונות,

לדוגמא אציין, 'העמוד היומי' עם התחלת מסכת יומא הורגשה ונראתה הצטרפות רבתית ורצינית הממשיכה בעוז מדי חודש בחדשו.

התופעה מורגשת גם בשאר המבחנים בתוכניות 'דרשו' האחרות כמו 'דף היומי' ו'דף היומי בהלכה'.

אישית מאוד תפס אותי, נשמע רבי יוסף מתרגש, כשבמבחן האחרון המסכם על 120 דף גמרא בסדר ה'דף היומי' הבנתי בשעת ספירת המבחנים, שאני אוזן בידי שבעה! מבחנים, שכל אחד מהם מספר סיפורו של אברך שזכה להתקדם ולהיבחן על 120 דף גמרא במבחן אחד. שבעה נבחנים בשכונה אחת חדשה, זה משהו שלא היה פה בכאלו היקפים עד כה.

כמה באמת נבחנו במבחן המסכם בהתחלה?

במבחן המסכם הראשון שניהלתי, זה היה לפני כשנה, היה רק נבחן אחד...

מה תפקידך כרכז מבחנים מהצד של מזכה הרבים?

קודם כל, מבקש רבי יוסף להזכיר. כל מי שלוקח חלק בארגון 'דרשו' אפילו בחלקים הטכניים הרי הוא שותף פעיל שבזכותו זוכים אלפים ורבבות יהודים להשקיע בלימוד התורה וזוכים לידיעת התורה. בכל מקרה. לשאלתך, לצד הניהול הטכני של קבלת והחזרת המבחנים, הדבר הראשון זה החיוך והמילה הטובה.

כן. חוזר הוא ומסביר. הנבחן נכנס למוקד אחר חודש של מאמץ שהולך גובר בשבוע האחרון לקראת המבחן. מטבע הדברים, הוא מגיע עם מידה מסוימת של לחץ פנימי. כשהוא ניגש לקחת את המבחן, אפילו חיוך רגיל שלי או של כל רכז אחר, וברכת 'שלום עליכם' לבבית מסייעת להפגת המתח וליישוב הדעת.

לצד זאת, אכן בזכות הנהלת 'בית המדרש מתמידים' אנו דואגים מראש שבית המדרש יהיה מסודר ונקי, המזגנים נדלקים כחצי שעה לפני המבחן, לצד פינת הקפה העומדת הכן לשירות הנבחנים החשובים. כמו כן, עזרת הנשים מוארת וממוזגת להנאת הלומדים המבקשים לנצל עוד חצי שעה להשלמת החזרה לפני המבחן וכדומה.

כרכו, נשמח לשמוע סיפורים שתפסו אותך והדהימו אותך?

אולי זה יישמע מוזר. אך כל נבחן שנכנס לבית המדרש אני נעמד מולו קומתו לא רק בגופי אלא בעיקר בליבי. אני עומד משתומם ונפעם למול נבחני 'דרשו'. כל אחד יש לו את מרוץ החיים, זה בסדרי הכולל וזה בעבודתו לפרנסת הבית. ועם כל זה אנשים מתמסרים ומקבלים עליהם עול תורה כל אחד כפי יכולתו, זה ממש מדהים ומרגש.

רק לאחרונה נכנס אברך צעיר, במבט עייף ומחויך לקח את המבחן, כשהוא פונה לעברי "מגיע לי מזל טוב" ומשתף אותי בשמחתו שנולד לו היום בן בשעה טובה. התרגשתי כל כך! עומד מולי אבא טרי. יש

לו הרבה תירוצים ועיסוקים, צריך לדאוג ל'שלום זכר' שייערך היום בערב, יש לו קרובים וחברים להודיע להם על הולדת בנו, הוא צריך לדאוג ליולדת, ולוודא שיש לו כל מה שהוא צריך לשבת, אבל הוא כלומד תורה, יודע ורוצה לשמור על השתתפותו במסגרת המבחנים למען המשך הצלחתו. הוא מבין שלצד כל המשימות הדחופות יש לו משימה מרכזית ודחופה לא פחות, לשמור על רצף ההצלחה שלו בלימוד ובמבחני 'דרשו'. כך ראיתיו יושב מול המבחן, ושומר על הקביעות שלו.

כחלק מהזכות שיש לי לסייע לנבחנים, המוקד שלנו פתוח עד השעה 1 בצהרי ערב שבת. לאחרונה קבלתי טלפון אחרי השעה 12:00 מיהודי מבוגר הזוכה עוד מעט לסיים את מחזור ה'דף היומי' ולהיבחן על כל הש"ס במסגרת 'קניין ש"ס'. מעבר לקו הוא מבקש לוודא שאנו אכן פתוחים עד השעה 13:00. הוא עלה היום לציון אביו בירושלים לרגל יא"צ, כשהוא התקשר למוקד עדכנו אותו שהוא יכול להשתתף במבחן אצלנו, וכך הוא הגיע ובחיוך מנצחים ישב ומילא את המבחן כהרגלו.

איך ההרגשה בתור מזכה את הרבים?

ברור, שזאת הרגשה של אושר וסיפוק רב, אך יש לי בזה מימד הרבה יותר עמוק. 'קנאת סופרים' התעוררה בקרבי למול המראות המדהימים והמרגשים מדי חודש בחדשו. וכך בזכות הנבחנים זכיתי לאחרונה לצד סדרי הכולל ב"ה להצטרף ללימוד 'העמוד היומי' עם גפ"ת כאשר בכל חודש לצד המשך הפעילות בזיכוי הרבים, אני נהנה אישית להיבחן ולעמוד בכור המבחן על הלימוד החודשי. תאמינו לי, הסיפוק והאושר חזקים יותר מהכל.

לבקשתי, הוא מפרט בכללי את סדר לימודו האישי. אני לומד ברגיל את הלימוד מיד פעמיים, כאשר בהמשך אני משנן את הלימוד עוד פעם ולפעמים פעם נוספת, וכך אני ניגש למבחן החודשי ביחד עם שאר עשרות-עשרות משתתפי המוקד שלנו.

כלומד המשלב את התפקיד הרכז נשמח לשמוע כמה מילים לתועלת כלל הקוראים?

כשמתחילים להיצמד לתוכנית הלימוד של 'דרשו' ולעשות את המבחנים בקביעות, כל הלימוד נעשה משהו אחר לגמרי. אינו דומה לימוד רגיל אפילו עקבי ללימוד שאנו יודעים במודע ובתת מודע שאי"ה נעמוד עליה בכור המבחן. קודם כל, הלימוד נעשה ביותר הבנה ותמצות ברור, מה למדנו כאן. בהמשך, יש הרבה יותר השקעה בסיכום ובשינון והחזרות, זה נעשה כמעט באופן אוטומטי, בצורה הרבה יותר רצינית ועקבית.

אין לנו אלא להציע לכל קורא ומתעניין, נצל את ההזדמנויות מבית 'דרשו' הבאים לקראתנו והצטרף למשפחת 'דרשו' ללימוד, להיבחן ולהינות.

לשליחת תגובות לכותב המאמר, או לשתף בטיפים וראיונות לצד דרכי הצלחה כתבו ל: a0533185209@gmail.com

הרב אברהם פוקס

"באלו פנים אתייצב לפני קודשא בריך הוא לבקש סליחה, הלא הרבה הרבה עבירות עברתי, וכל כך הרבה", והיה חושב ומונה "עבירותיו" בפרוטרוט, כדרכו בקודש, עד שהתמוגג בדמעות שלישי...

"אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם" (דברים כ"ט, ט')

היה מעשה בהרבי ר' אלימלך מליז'נסק זי"ע, ה"נועם אלימלך", שישב במוצאי יום מנוחה, לפני אמירת סליחות, כולו דואג ומתאנה באמרו: "באלו פנים אתייצב לפני קודשא בריך הוא לבקש סליחה, הלא הרבה הרבה עבירות עברתי, וכל כך הרבה", והיה חושב ומונה "עבירותיו" בפרוטרוט, כדרכו בקודש, עד שהתמוגג בדמעות שלישי, ולבסוף קרא: "מכיון שכך, רבש"ע, אין שום ברירה, שברון לבי הוא שיעמוד לי ביום הדין".

לפתע נעצר הגרי"ח והחל חוזר במהירות לעבר אותם האנשים שברכוהו, וכאשר הגיע אליהם ברכם שוב במאור פנים. "ילמדנו רבינו", שאלוהו, "מה ראה צורך לדלוק אחרינו ולברכנו בברכה נוספת זו?"

"ושב ה' אלקיך את שבוּתְךָ וְרַחֲמֶךָ" (דברים ל', ג')

הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, היה מפורסם באהבת כל איש ישראל שפיעמה בלבו ובהארת הפנים שהאיר לכל אחד ואחד. יחד עם זאת נזהר היה מלקבל מתנות, ולא רק בממון אלא אף בנתינה שאינה של ממון.

באחת השנים, במוצאי שבת שהחלו בה לומר סליחות, פגש בדרכו לבית הכנסת בקבוצת יהודים שהיתה אף היא בדרכה לאחד מבתי הכנסיות שבעיר לאמירת סליחות. הקבוצה, שראתה את הרב זוננפלד, מיהרה לגשת אליו וביראת כבוד בירכוהו בברכת "שבוע טוב"; רבה של ירושלים כדרכו השיב להם במאור פנים בברכת "שנה טובה", והמשיך לדרכו.

לפתע נעצר הגרי"ח והחל חוזר במהירות לעבר אותם האנשים שברכוהו, וכאשר הגיע אליהם ברכם שוב במאור פנים בברכה נוספת "שנים טובות", למרבה פליאתם.

"ילמדנו רבינו", שאלוהו, "מה ראה צורך לדלוק אחרינו ולברכנו בברכה נוספת זו?" השיב להם הגרי"ח זוננפלד זצ"ל: "כשיהודי

להפתעת מקורביו, ויתר הגרש"ז על אמירת הסליחות בציבור, וטרח לטפס במדרגות לקומות העליונות. כאשר התפלאו מקורביו על הנהגה זו, פתר הגרש"ז את פליאתם

"הנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו" (דברים כ"ט, כ"ח)

בספר 'במחיצתם' מסופר, כי לעת זקנותו של מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל נחלש גופו, ולא היה בכוחו להספיק גם להשתתף באמירת הסליחות בבית הכנסת בערב ראש השנה, וגם ללכת לבקר חולים וקשישים גלמודים כדי לברכם בשנה טובה.

להפתעת מקורביו, ויתר הגרש"ז על אמירת הסליחות בציבור, וטרח לטפס במדרגות לקומות העליונות של בתי המגורים כדי לבקר את אותם זקנים גלמודים.

כאשר התפלאו מקורביו על הנהגה זו, פתר הגרש"ז את פליאתם והסביר להם בנחת: "הקדוש ברוך הוא באמת יודע שאין לי כוח, והוא לא יבוא אליי בטענות על כך שאיני משתתף בסליחות; ליעומת זאת, החולים והזקנים הללו אינם יודעים שאין לי כוח, הם רק יבחינו שלא באתי לבקרם, ואם לא אבקרם, הם יפגעו ולא יסלחו לי!"

על גבי עגלה ושאלו לאן פניו מועדות, ענהו רבי דוד שפניו מועדות אל עבר העיר לעלוב. אמר לו האיש: יעלה נא מר על מרכבתי ונעשה את דרכינו בצוותא, כי דר אנכי בכפר הסמוך לעיר לעלוב, ובדרך נסיעתי אעבור שם.

בהגיעם אל עבר העיר לעלוב הודה לו הרה"ק ונענה אליו: הנה יש לי בית מדרש כאן בעיר זו, ואבקשך שתבוא אלי ביום א' דסליחות. אותו יהודי חשב מיד לעצמו: אה, הנה רק עשיתי עמו חסד, וכבר ברצוני לנצל אותי שאבוא להשלים לו מניין בבית מדרשו, והחליט על אתר כי כשיגיע היום לא ישים פניו אל עבר העיר לעלוב.

אתא ובא יום ראשון של סליחות, והרה"ק נכנס אל בית מדרשו כשהוא תר בראשו אנה ואנה, ומשלא מצא את מבוקשו חזר לחדרו. וכך היה כמה פעמים בזה אחר זה, שיצא מחדרו וחפש בין הקהל, ומכיון שלא מצא חזר אל חדרו. אדהכי והכי נתעורר אותו יהודי וחשב לעצמו: הן הרבי מלעלוב אדם קדוש הוא, ומה כבר ביקש ממני שאכנס אליו, מדוע לא אקיים בקשתו? ובתוך כך עלה על מרכבתו ונסע אל עבר העיר לעלוב ונכנס לבית המדרש.

משיצא עתה הרה"ק וראהו עומד שם, ניגש מיד לאמירת סליחות, ולאחר מכן אמר לו: הנה בשנה זו עשית עמדי טובה גדולה, וברצוני היה לברכך ולהשפיע עליך שפע רב וכל טוב, על כן קראתיך שתבוא אלי ביום א' דסליחות, כי עתה עת רצון גדול בשמים ממעל; וכעת אברכך שתהיה לך ולזרעך אחר כך עשירות מופלגת ואריכות ימים ושנים. ואמר היהודי: הריני גינו של אותו יהודי המתברך, ומעיד אני שהברכה התקיימה במלואה, באשר בכל הדורות מני אז גדלה עשירותינו וכולם האריכו ימים. ומזה נלמד מעלת האי יומא רבה.

לפתע פנה אליו החפץ חיים ואמר לו: "ילדי היקר, חבל שאת עיקר כוונתך אתה משקיע כבר באמירת הפיוטים, שאין הם עיקר הסליחות!"

"כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זִרְעוֹ" (דברים ל"א, כ"א)

בספר 'מאיר עיני ישראל' מובא מה שסיפר רבי הלל זקס זצ"ל, נכד מרן החפץ חיים זצ"ל: זוכר הוא כי בהיותו ילד בבית אביו הגאון רבי מענדל זקס זצ"ל, חתן החפץ חיים, אמר את הסליחות עם בני הישיבה בראשות סבו החפץ חיים, וכדרכו של ילד החל באמירת הפיוטים ככוונה ובהתלהבות, והנה לפתע פנה אליו החפץ חיים ואמר לו:

"ילדי היקר, חבל שאת עיקר כוונתך אתה משקיע כבר באמירת הפיוטים, שאין הם עיקר הסליחות! מן הראוי לכוון ולבקש ביותר אחר כך, בפסוקים שמובאים, כמו 'זכור רחמך ה' וגו'', שזה העיקר, הבקשות וההבטחות שיש בפסוקים!" (שהרי הפיוטים, על אף ערכם וחשיבותם, חיבורם הראשונים ואולי קדמונים יותר, אך אין זה כערך של ההבטחות והבקשות שנמצאות בפסוקים).

ורבי הירש זצ"ל העיד על עצמו, שפרק זה בהלכות תפילה שלימדו סבו הגדול לא מש מזכרונו עד זקנה ושיבה.

מקבל מרעהו דבר מה, צריך הוא להשיב לו בכפל כפליים ממה שקיבל הימנו, ועל כן כאשר אני מתברך בברכת 'שבוע טוב' אני משיב בברכת 'שנה טובה'. אך משהמשכתי בדרכי התבוננתי בברכתי, ונוכחתי שאתם ברכתם אותי בשבוע שלם שיעבור עלי לטובה, ואילו הברכה שלי אמורה רק כלפי חלק מן השבוע, כיון שמסתיימת השנה לקראת סופו, ונמצא שבעל חוב אנוכי; לכן שבתי על עקבותיי לברך אתכם בשנית בברכת 'שנים טובות'."

כששאלו מקורבים את מרן הרב מפוניבז' זצ"ל מהו סוד הצלחתו הגדולה לכבוש לבבות של יהודים כה רבים שיחזיקו בתורה, חיך הרב והשיב להם במשל...

"כִּי קָרוֹב אֵלַי הַדָּבָר מֵאֵד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ" (דברים ל', י"ד)

בספר "הרב מפוניבז'" מובא, כי כששאלו מקורבים את מרן הרב מפוניבז' זצ"ל מהו סוד הצלחתו הגדולה לכבוש לבבות של יהודים כה רבים שיחזיקו בתורה, חיך הרב והשיב להם במשל: באחד מימי חודש אלול באשמורת הבוקר, הבחין פריץ גוי בשמש בית הכנסת כשהוא עובר בין בתי היהודים ודופק על חלונותיהם.

יצא הפריץ ותמה לפשר מעשיו. הסביר לו השמש: "אני מעורר את האנשים משנתם כדי שישכימו לבית הכנסת לומר סליחות ולבקש מחילה קודם יום הדין". סקרנותו של הפריץ גברה, והוא הלך להביט בחשאי מבעד לחלון בית הכנסת.

הוא נדהם לראות כיצד תוך שעה קלה נרעש והתמלא ההיכל כולו בהמוני יהודים שהתפללו ואמרו סליחות בהתלהבות עצומה ובבכי. אמר הפריץ לעצמו: "אם בית הכנסת מתמלא כל כך מהר, סימן הוא שבפעם כולם רצו לבוא מעצמם, והיו צריכים רק שמש שיעורר אותם משנתם!" הפטיר הרב מפוניבז' ואמר: "זהו כל כוהי. כולם חפצים בעצם להתקרב לתורה, והתפקיד שלי הוא רק לעורר את הלבבות."

אה, הנה רק עשיתי עמו חסד, וכבר ברצוני לנצל אותי שאבוא להשלים לו מניין בבית מדרשו, והחליט על אתר כי כשיגיע היום לא ישים פניו אל עבר העיר לעלוב...

"לְמַעַן תִּחְיֶה אִתָּה זִרְעוֹךָ" (דברים ל', י"ט)

בגיליון 'באר הפרשה' מובא, כי פעם בא יהודי לפני הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע (בימים שהיה דר בעיר תל אביב) ואמר לו: אספרה נא לרבי מעשה שהיה לוקני עם זקינך הקדוש.

פעם הלך הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע מלובלין, אחר שהותו אצל רבו הרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע, אל עבר העיר לעלוב. מרוב ענוותנותו ודלותו עשה את דרכו רגלי, כי לא היה בידו אפילו כמה פרוטות לשלם ל'בעל עגלה'. בעודו בדרכו עמד לכבודו יהודי שנסע

האם מותר לנגוע ביריעות ספר התורה בשעת חגירת האבנט? אילו חפצים מותר להניח בארון הקודש? ואיזה דרשן רשאי לעמוד בגב מופנה לארון הקודש?

בפרשת השבוע נאמר: "לִקַּח אֶת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשָׂמְתָם אִתּוֹ מִצַּד אֲרוֹן בְּרִית ה' אֱלֹהֵיכֶם וְהָיָה שָׁם בְּךָ לְעֵד". הרמב"ם מציין פסוק זה כתימוכין לכך שצריך לנהוג כבוד מופלג בספר התורה: "ספר תורה נוהגים בו קדושה יתירה וכבוד גדול... ולא יאחז את ספר תורה כשהוא ערום... כל הרואה ספר תורה כשהוא מהלך חייב לעמוד מפניו... מצוה לייחד לספר תורה מקום ולכבדו ולהדרו יותר מדאי... ולא יחזיר אחוריו לספר תורה... כל מי שיושב לפני ספר תורה ישב בכבוד ראש באימה ופחד, שהוא העד הנאמן לכל באי עולם, שנאמר 'והיה שם בך לעד', ויכבדהו כפי כוחו". ונעמוד בקצרה על פרטי ההלכות לפי הסדר שהזכיר הרמב"ם.

- א. אסור לנגוע ישירות ביריעות ספר התורה. וזאת אף כשנטל ידיו תחילה. ולכן נהגו לעשות לספר התורה שני 'עמודים' - המכונים 'עצי חיים' - כדי שיוכלו לגוללו מתחילתו לסופו ומסופו לתחילתו ללא מגע ביריעותיו. ולמנהג בני אשכנז שחוגרים את הספר באבנט, יש להזהר בעת חגירת האבנט שלא לנגוע ביריעות, אך אם לא ניתן לחוגרו ללא נגיעה ביריעות, אין איסור בדבר.
- ב. בעת שמוליכים ספר תורה צריך לעמוד מפניו עד שיניחוהו במקומו - בארון הקודש או על הבימה, או ישובו עמו, או עד שיעלם מעיניו. וכן נוהגים לעמוד בעת שהחזן עומד ומחזיק את ספר התורה בידיו - כגון באמירת 'ברכת החודש' למנהג בני אשכנז - ובעת שארון הקודש פתוח.
- ג. מעיקר הדין אסור להניח בארון הקודש מאומה מלבד ספר התורה, כיון שהוא מיוחד לקדושה החמורה של ספר תורה. אולם, נהגו להניח בו את החפצים הנלווים לספר התורה, כגון הכתר, או ה'יד' שבה מצביעים בשעת הקריאה. ונחלקו הפוסקים אם מותר להניח בו ספרי נביאים הכתובים על גבי קלף כספר תורה.
- ד. אסור לעמוד בגב מופנה לארון הקודש, משום שיש בכך גנאי לספר התורה. והכהנים בשעת ברכתם רשאים וחייבים לעמוד כך, משום 'אימת ציבור', כלומר, שאין זה הולם שיעמדו כשאחוריהם מופנים לציבור. וכן הדורש בדברי תורה - רשאי לעמוד כשגבו מופנה לארון הקודש, מפני שעמידתו כך היא ארעית; ויש אומרים שהטעם הוא מפני שזהו כבודה של התורה שמודיע לציבור את חוקי האלקים ואת תורותיו. ויש שכתב שאם אין כוונת הדרשן לשם שמים - אינו רשאי לעמוד בגב מופנה לארון הקודש.

[משנ"ב קמו, יז, ושעה"צ יח; בו"מ דרשו, 22. שו"ע או"ח קמז, א, ומשנ"ב ב א; בו"מ דרשו, 1 ו 2. 61. משנ"ב קנ, יד, ושעה"צ יג; בו"מ דרשו, 40. משנ"ב קנד, לא; בו"מ דרשו, 37]

העוסק במצוה וכוונתו גם להנאתו האישית - האם חלה עליו ההבטחה "שלוחי מצוה אינם ניזוקים"?

חכמינו ז"ל אמרו: "שלוחי מצוה אינם ניזוקים", דהיינו, שהעוסק במצוה, לא יתכן שמחמת עיסוקו במצוה, או אף מחמת הליכתו לצורך עשיית המצוה, או חזרתו מעשייתה, ייגרם לו נזק, וכל שכן מוות, חלילה. ואין הדברים אמורים אלא באופן שהנזק והסכנה אינם שכיחים, אבל באופן שהנזק והסכנה שכיחים, יש לחשוש מפניהם גם כשעוסק במצוה. והעוסק במצוה וכוונתו גם שלא לשם מצוה - הריהו נחשב כעוסק במצוה, ואף הוא מובטח שאינו ניזוק; וכפי שאמרו חכמים, שהנותן כסף לצדקה על מנת שיִרפא ממחלתו, הרי זה 'צדיק גמור', דהיינו שנחשב כמקיים מצות צדקה, למרות שהתכוון גם להנאתו האישית. ועם זאת, פעמים שיש לחשוש כי גם בתום העיסוק לשם מצוה ימשיך לשהות במקום הסכנה שלא לצורך מצוה, ובאותה שעה אינו מובטח עוד שלא יינזק.

[שו"ע תלג, ז-ח, ומשנ"ב לא ו'לו; בהרחבה ע"פ המקור]

האם צריך לערוך בדיקת חמץ בחדר האמבטיה? והאם לאחר ניקיון יסודי לפסח צריך לערוך 'בדיקת חמץ' מדוקדקת?

מקום שיש לחשוש כי הכניסו לתוכו חמץ אפילו במקרה, טעון בדיקה מחמץ. וכן מקום שיש לחשוש שנפל לתוכו חמץ, או התגלגל לתוכו, אף כשבדאי לא הניחו בו חמץ בכוונה תחילה; וכגון בצידי ארונות, מתחת למיטות, ומתחת לארונות - הריהו טעון בדיקה. ובבית שמצוי בו תינוק, יש לבדוק כל מקום שיד התינוק מגיעה אליו, כיון שיש לחשוש שמא התינוק הניח בו חמץ. ולכן, בבית כזה צריך לבדוק אף בחדרים שמבוגרים אינם מכניסים לתוכם מאכלים, וכגון חדר האמבטיה. וגם מקום שהחשש הוא רק כי נמצאים בו פירורי חמץ שגודלם פחות מ'כזית' - לדעת פוסקים רבים צריך לבדוק, [וראה במקורות].

ומקום שלא ניתן לראות את תוכו, וממילא לא ניתן לבדוקו לאור הנר, אך ניתן למשש את כל המקום בידיו - חובה למששו כדי לוודא שאין בו חמץ. אבל מקום שאין ידו של אדם מגיעה אליו

- אפילו אם ידוע בוודאות כי יש בתוכו חמץ, אין חובה להוציאו, ודי ב'ביטולו'. ודוגמאות לדבר: א. שטח צר במיוחד שבין ארון כבד לקיר, או שטח נמוך במיוחד שבין הארון לרצפה; ואף אם בכדי להוציא חפץ יקר שנפל למקומות אלו היו מזיזים את הארון, אין חובה להזיזו כדי להוציא את החמץ. ב. חללים פנימיים של מכונות שונות, כגון תנור ומערבל בצק [מיקסר], באופן שלא ניתן להגיע לחמץ אלא על ידי פירוק המכונה. ומקום שעלול להימצא בו חמץ, אך מצויים בו בעלי חיים העשויים לאכול את החמץ, וכגון רפת בקר, לול תרנגולים, וחצר או ומרפסת פתוחה שעופות מצויים בהן - אינו טעון בדיקה מחמץ, כיון שאנו מניחים שבעלי החיים אכלוהו. במה דברים אמורים? כאשר לא ידוע בוודאות שהיה חמץ במקום זה, אבל אם ידוע בוודאות שבלייל הבדיקה, ליל י"ד בניסן, היה חמץ במקום - אין לסמוך על כך שבעלי החיים אכלוהו, והוא טעון בדיקה. ואם לא ידוע שבלייל י"ד היה חמץ במקום, אך ידוע כי היה בו חמץ בשלושים הימים האחרונים - נחלקו הפוסקים אם המקום טעון בדיקה, אך אם ידוע רק שלמעלה משלושים יום לפני הפסח היה בו חמץ, לכל הדעות אינו טעון בדיקה.

ובנוגע לכיסי הבגדים: מי שדרכו להכניס חמץ בכיסי בגדיו, אפילו לעיתים רחוקות, צריך לבדוק את כיסיו מחמץ; ואף אם לפי זכרוננו אין בהם חמץ, אין לסמוך על כך, כיון שבמשך השנה אין דעתו של אדם נתונה לענין החמץ, ויתכן שהכניס בהם חמץ ואינו זוכר זאת. וכל שכן שצריך לבדוק את כיסי בגדיהם של ילדים. ויש לבדוק את הכיסים בשעת בדיקת חמץ, ואת כיסי הבגדים שלבש לאחר בדיקת חמץ, בשעת אכילת חמץ, יש לשוב ולנער למחרת בשעת ביעור חמץ. ויש מפוסקי זמננו שהורו כי מאחר וקשה לבדוק את כיסי הבגדים לאור הנר, יש לבדוקם במישוש היד, ויש אומרים שיבדקם ביום לאור השמש.

ולסיום: מקום שניקוהו בצורת הניקיון היסודית הנהוגה לקראת פסח - שממשמשים או שוטפים במים ובחומרי ניקיון את כל המקומות האפשריים, ונוהרים מאוד מלהכניס לתוכם חמץ לאחר מכן, עד שיש אומדן ברור כי אין בהם כל חמץ - יש אומרים שאין צורך לבדוקו שוב בבדיקה מדוקדקת בליל בדיקת חמץ, אלא די בבדיקה שיש בה כדי לוודא שאכן ניקו בכל מקום כנדרש. ויש שמחמירים בדבר.

[שו"ע תלג, ד, ו, ז, ריא, ומשנ"ב יט, כד, כט, מה, מז ומח; ב"מ דרשו, 18, 20, 21, 25 (וראה עוד שם), 38 ו39; וראה שעה"צ תלב, יב, שיע"ת ב, ודע"ת ב]

לחיות כמו יהודי

קביעות בלימוד יומיומי ב'משנה ברורה' במסגרת 'הדף היומי בהלכה' - ללמוד לחיות כיהודי
אלפי שיעורים מתקיימים מדי יום בפריסה ארצית, לפרטים והצטרפות גש לעמדות 'נדרים פלוס'

מיתורנו אנו חיים

ספרי 'תורת החפץ חיים' ג' כרכים

י"ח מספריו הקדושים במהדורה חדשה ומפוארת, בתוספת מאות מראי מקומות, ניקוד ופיוט מאירי עיניים מופיעים לראשונה בכ"ד אלול תשפ"ו, יומא דהילולא מרגא ה'חפץ חיים' זיע"א

**המצטרפים למסלולי הלימוד
ב'דף היומי בהלכה' וב'עמוד היומי'
ומקבלים על עצמם להתמיד בהם,
יוכלו לרכוש את הסט החדש**

'תורת החפץ חיים'

במחיר מיוחד

ניתן להשיג ברשת ספרי אור החיים
החל מיום ראשון הקרוב - כ"ד אלול תשפ"ו

ספר הגיבורים

המצטרפים ללימוד ה'דף היומי בהלכה' עם תחילת חלק ה' ב'משנה ברורה', ב"ד אלול תשפ"ו או המקבלים על עצמם להצטרף ללימוד ה'עמוד היומי' עם תחילת מסכת סוכה, בח' חשוון תשפ"ו יזכו לשלוח שמות למשלחת הרבנים לתפילה ולישועה על ציונו של מרגא ה'חפץ חיים' זיע"א הזכרת שמות: קו התוכן 4992* | טופס 'דרשו' בעמדות נדרים | radin@dirshuglobal.org
הצטרפו עכשיו לרבבות לומדי ה'דף היומי בהלכה' הלומדים לחיות על פי ההלכה!

להצטרפות: מוקד 'דרשו' 02-5609000 או ב'נדרים פלוס'

[מעטפת מלאה לפתיחת] [שיעורים יומיים במגוון] [1200 שיעורים יומיים] [600 מוקדי] [שלחת שמות להכרה] [קונטרס לימוד] [לוח יומי למעקב] [תזכורת טלפונית] [רישום מהיר וקל בכל] [שיעורים חדשים] [שפות, חייגו 4992*] [בכל רחבי הארץ] [בחינה בחודש] [בממד התפילה בראדן] [בפורמט כס חנים] [אישי חנים] [מ'דרשו' מדי יום] [עמדות 'נדרים פלוס']